КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

ЕРА, 27 февраль, 1969 шу № 25 (4068). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГІалгІайн обкоман, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхарчу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 ШЕРА ДЕНЗ АРАДУЬЛУ

Дика къахьег ухх шера Грозненски крекинг-завода Ю. Гречкин церте лаьттача № 5 йолча установка болхлоша. Шин бетта план хаьна хьалха, 23 февраль, кхоачам а ь планал совгІа 31 эзар сома мехна товарни продукци арахийцней цар. Хlара дешна задани тІелхоачамбо вовхагІ-волча оператора Павловский Юрий Федоровича, оператора Воробьев Петр Герасимовича, оператора гІончу Шелкова Надежда Григорьевнас, къхьаорана.

Сурта тІе: (аьрдехьара аьтту) Н. Воробьев, Ю. Павловский, Н. Щелчкова.

И. [illegible] сурт.

Баьчча ваьчa ден сийна

Самардийнахьа городской партийно-болхама актива собрани хилар КПСС Грозненски горкоме. «1968 шерара социалистически дехкарам кхоачашдара итесийн 1969—1970 шерашкара городской партийни организацие дехкарийн хьакъехьа» доклад йир КПСС горкома секретара А. Я. Давыдова.

Доклад чакхъьаьнчул тІехьагІа преница къамаьлаш дир А. В. Бровенко — А. Шерипова цІерагІча нефтемаслозавода партийкома секретара, Ю. А. Лутовинова — «Старогрознефть» НПУ тохканан кІоарга бурув деттача контора директора, Х. Х. Мосинов — Грозненски ремонтно-механически завода слесара, М. М. Григорьева — № 1 йолча ТЭЦ-а машиниста, Л. И. Магомадова — горсовета исполкома председатела заместитела, Я. И. Нехалес — Грозперча станце начальника, Д. Ф. Степанова, — № 1 йолча автобусин парка шофера, А. И. Башмина — «Грозпромнефтестрой» треста № 9 йолча СМУ парггрупорга, каменщика, П. С. Цыганова — «Октябрьнефть» НПУ телемеханизировании промысла мехкдаьтта доахача оператора.

Промышленноста, транспорта предприятий, гІишлоньяра, Іилма-техническиин проектиин институтийн къахьегамхой коллективашна, хІьата иштта отраслеш активашка а хьалхагІа дийцан къоабалдаьн хиина социалистически дехкарам тІайпцар собрани дакъа лоацарашка В. И. Ленин ваьча дийнахь денз 100 шу дизаре сийна.

Городской партийно-болхама актива собрание балхаца дакъа лаьцца КПСС обкома секретара О. А. Чаганов.

16 МАРТА — СОВЕТИЙ ХОРЖАМАШ

ДЕПУТАТАЛЛА КАНДИДАТАШТА РЕГИСТРАЦИ ЙР

Ухх шера Наурски районе къахьегамхоша райсовета а юрта Совета а депутаталла кандидатан бакъашта иньа дукхагІберш кьона хьайбеш поладешкахь, механизатораш, комсомол звеньораш, гІуллакхоша мах ба.

Дуккхьашта Наурски юрта Совета депутаталла кандидатам а бахь регистраци кьрашта иньа ва хьун боахама кьона тракторист Субботин Анатолий Сергеевич.

Юкъера школа йистельнихача ше ваьча юрта белх ба безам хилар Анатолий Сергеевича. Миксекх шу мара дац зІенига сег трактора тІа хейна. Цхьабехьда цу лоацдача хана коллективе шийсий доьнихад ца, ма технина эзаш, из даим болх бе нийча хилийта могоргденна, дІайеана бохи сика а дика а чанхбоанихам производствении хилар хьакьехад. Общественни балха даньа ница а, шийн политически знанеш лакхьа а, кхьейана гевзалеш Іемаш а кхуэ цун. ХІинз автомобиль лехнара правееш хьаьца ниймлуш ва из. Хьун бархана бохнилма шейн коллектива цІерагІа райсовета депутаталла кандидат вайа цех.

Дукха кьона специалистам нийчьа куыг — гоазел йишлаш ва моттигерча райбыткомбината плотнийн Левцов Александр Петровича. Цун цІа дика йоаз юрта белхачо маха, ерригача коллектива.

Шийна тІадоне гІулакх чакхдиникка нийча вовлаш, хІаьта хьадеш дола хІама дина, хоза, чІогІа деш из хилар балхьан долош нахе иньа «деша кулгаш» вьюна цІа дІаияхай цун.

Собаре, Іемаша ва ва Александр Петровича. Цудухьа везаинкаш из кьюьтта нагийча маха а.

— [illegible] Петровича дерриго хоа, — вал нагийча маха, — Харц кац нагирхой. Шийн белх дика бен хилараш совгІа даимо шерьа ца шийн кругохь.

Юрта Совета депутаталла кандидат ваьа Левцовх райбыткомбината коллективо. Ухх денешка регистраци яьй цун кандидатура.

* * *

Сунженски районе «Ильича» [illegible] депутатта иньа [illegible] Мейрнова Абунара Башират. Къона йоа а дина да це доала къахьеганте тогалане. Мехна, болина гоазел ланха йолча дукихаче доиреш дукхагІа яр ма гІулакх дача доаханга ца кьюхка шура. Ухх шера шийн къахьегана хиинар кхы лех ца деш хьайбоагІа дерриг. БоахагІа [illegible] гевзал дешхьайн хиларах дукха цуьна къахьегам [illegible] В. И. Ленин ваь 100 шу дизаре сийна бохкала коллектива тІайш да социалистически дехкарам [illegible] совгІа декъаш ва. Цудухьа Алхастерча юрта Совета депутаталла кандидат вай из воаноша реза а волаш.

Юрта Совета депутаталла кандидата бакъашта иньа ве совхоз-гетучетата вовхагІоаша мастер Бекова Махмад а. Шийн белх кІорта бокова дика специалист хилар совгІа гевза организатор а ва Махмад. Даим задание кхоачашдьа цун участка.

Ухх денешка шимиха кандидатура регистраци яь чакхьаьнней.

* * *

Кхо шу хьалха шийн мара Грозненски районе «Горячеисточненский» совхоза механизатора Дудуркаева нівкъестал даш мара йоар Дудуркаева Кемета. Цхьабакьда механизатора професси вза-денна Дудуркаевс шийна хьалхашка дехкар оттадир комбайнера гевзал Іема. ХІинз ерригача район цІа хаза комбайнер я из. Шин кІорагІ хьадр Кемета совхоза шийн участкерна хьат чуййца.

ДоагІаш сей ду Кеметай совхоза коллектива а кулгакхоша а. Ухх денешка регистраци йир райсовета депутаталла кандидат яьча Дудуркаева Кеметай кандидатура.

Моттигерча Совета депутаталла кандидаташ оттабе собрание гулбеннача «Грознефтехимзаводы» объединене медсанчаста болхлоша эттара хьалха цІи лаьккхар Заводской района поликлиника керттерча лора В. П. Туаевай. Из кандидатура собрание массане цхьатарра могайир.

Фу саг я лор Туаева, фу балхьан долаш ишта сийден я из коллективе?

1945 шера къаьстта чІоагІа маха иикъе доьрзхар хорш яха лазар. Цу хана Заводской районе медсанчасте малярнолог йолаш яр Туаева. Дукха къахьийгар Вера Петровна керте латташ хиннача медицински болхлоша из лаздеш дІаяккхара.

Наьха уназцІене бахьан долаш къоусам лоаттабу Вера Петровнас хІана а. Тахьо шу гарта ха я поликлиника керттера лор из йола. Дукха нах ух из йолча дарба дайта. Даиш безаме я из царца.

Къахьегамхой уназцІене лорерча дика толамаш дахарах «Отличник здравоохранения» яха значок еший Вера Петровнай.

Говза лор хиларах совгІа поликлиника бола дика вІаштІехьбаккха хоеш кулгалхо а я Туаева. Цудухьа уназцІене лорарча организатора специальностех кхоалагІча категоре лор яха цІи еший Вера Петровнай Нохч-ГІалгІай республика здравоохранение министерства.

К. РАХМИЛОВ.

Сурта тІа: В. П. Туаева.

А. Колесникова сурт.

43 ШЕРА ЦХЬАН МОТТИГЕ

Дукхагlберча нахьа вахар шо-шина хьабеча балхаца дуьйцадемна да. Кердалар, пайдане гІар лехаш деаг цар лениш, беттам, шерам. Массала хилац деррига шаьра, ка ца йоллаш хаваш а худ, цхьабакъда къахьегамхо вехе хьоанаш. Царех ва дІахо вай вувнаргнеза Вахманский Павел Константинович. Цун вахар атта хиналдене а терках тІаваш да.

— Хьайта вахар шехьа дена юха делаже йиш хилча шиштта вахаргвар хьо, малагІа кувдаиш дергдар Іа хьай вахаре? — хотт аз Павел Константиновичага.

— Сай вахара шинь нийса хет сона-м, тІем юкьера дІабаьккхача хьы кувдамаш а дергдахар, —аьле жоп лу цо.

1925 шера вецан П. В. Вахманский Грозненски локомотивни депо балха. «Овечка» яхачунгара денз «ЛН» лаьча пассажирски паровозашка кхаччалца, цхьаккха а тайпа паровоз бац по ремонт цаьш. Чекхен, безамиен баьб цо моллагІа кийта кхаьча болх.

Шаьра дагадоагІа слесара ше хьайтта шу даьлча кІаьнк волаш эттара хьалха депо вечача хана новкъесташ гевзал кареерзара шийна дах гІо, цар хьехамаш. Нийса кхетадаь новкъестий хьехамаш, нийса хьабенаб ше хергадикь. Цудухьа хІана дикагІвола слесарь ва.

Ремонт яьр Павел Константинович ваде, — сатийна хила мара везаш, оьа шоайла машинисташа.

Керда оаман гучайоал П. Вахманске гІеш даьттача халача шерашка. Бригадир, паровозашта подъемочни ремонт еча цеха начальник волаш болх баьб ве цу хана. Моастаргlе [illegible] паровозаш тоадь ца Іеш. ШІеча бехьа поставкагІа мощкхаваьчуа тІехьагІа депо бахкаш шо тоабеча хана деваш хьаькхаш дола да ше вокха [illegible] Павел Константиновича. «Тха старикина» аьлар цукха болхлоша безаш.

Ва а вар ма старшина. Проказ лора, хьехар, гІо лора, Іамабора керда хьабаьхха болхлой, истей.

Дукха ха яьннай цу хана денз, карагІдаьнна хІамаш лар йоацаш хилац. Цо Іемабаь дукха болхлой бе вай Даьхен дукхача машинанкьанна хьаьара хьачн.

ХІара Вахманский Павел Константинович коммунистически къахьегама цІа лоацча коллективе сейлехца къахьегаш ва. Тоьлашой чоьхаерча оттаьмнта ремонт [illegible].

— Тха коллективе чІоагІа тержам тІабехкийт кхойбеш материалаш [illegible] дІахийтара, — аьлаш дувц цу цеха мастера нов. Овсянникова.

Иштта а хьовзаме къахьег слесарь. Ше дІайохийтача хІара ецачалах, фентах, шиштах ца могта дукхагІа пайда ша хьош из. Сохьха пар коллективе 20 эзар сом кхча кходир. уж саина йола мероприятеш чакхьахарах.

43 шу да нов. Вахманске Грозненски депо балх бу. Бакъда ха дІайоде а хьинар лаьгІлац цун. МоллагІча депо цехе ше дІачудолхе а цІена, сийрда а помещенешка. Доккха дакъа лоап Павел Константиновича къахьегача коллективо производства культура лакхьяра, из цар дика вІаштІехь а доал. Це уххаза къахьегача ях бІаь шу хІана дап хьна йолча хана цхьа бирхалаш мара замечанеш хиннаш слесара. Це хьинаре хьийта къа белгалдоахаш дукха нахчахьалкхем совгІаташ тийнада цунна. Царна а Ленина ордем, «Къахьегана ПІеча Байракха орден», «За оборону Кавказа» яха медаль, кхы дукха совгІаташ.

Грозненски депо кхьбола болхлой сийна Лениниски вахта лаьттамн «Кьилбаседа Кавказан машинаньхьа дикагІвола слесарь» Вахманский Павел Константинович.

Г. АНОХОВ.

Сурта тІа: П. Вахманский.

П. Марченко сурт.

ТАСС-а ХОАМ

«КОСМОС-266»—СИГАЛА

1969 шера 25 февраль Советски Союзе шийн аргІанна сигальхийтай «Космос-266» яха Лаьттан [illegible] спутник. Спутника тІа оттабай 1962 шера 16 марта ТАСС-а хьахайкхьача программаца дьякха космически аренна дІахо тохкамаш де, лаьрдІа Іилман аппаратура. Спутника орбита тІа хьаккхай ухх тайпара параметраш а болаш:

— хьалхарча гобаккха за 89,9 минуте;

— эттара дукхагІа Лаьттана гаьна хьоачача хане (апогеаца) 358 километр;

— эттара [illegible]гІа Лаьттан тІеданиа гергахьачча хане (перигеаца) 208 километр;

— орбита сагІора лоттар 72,9 градус.

Спутника тІа оттальча аппаратуре лерттІа болх бу. Координационно-вычислительни центре обработка ю Іехуухача информацена.

СССР ОБОРОНА МИНИСТР А. А. ГРЕЧКО ПАКИСТАНЕ ГІОРГХИЛАРАХ

Пакистане оборона министра вице-адмирала А. Р. Хана вехарах СССР оборона министр Советски Союзе маршал А. А. Гречко деттагІаца вихийта ухх шера марта бутт истой пайдехьа Пакистане гІорга.

(ТАСС).

СССР ПОСОЛ БОННЕ КАНЦЛЕРАЦА КИЗИНГЕРАЦА ВІАШАГІКХЕТАР

БОНН. (ТАСС). ФРГ-ера СССР посол С. К. Царапкин ухх денношке канцлераца Кизингераца вІашагІкхетар. ВІашагІкхетачча цар дийцар ФРГ Іоьданий законагІа доацаш Мальбузен берлине ФРГ нормальни да бедам хилараш духедаьнна хьайначтІулаший хьыгойла.

Жа леладерий тешаме гІонча

Колхозийн совхозийн жа леладераша дукхача шерашка жа лорга оборудовани довкьоех кейай: кьелхагІа электрически машинкаш, цул тІехьагІа, нагадьа сацна бале хуле, тха керталетта механизмаш... Цу тайпарча хьоазамех хІана мукъаьбола уж.

Цун йоакхо яьй жа леладеча фермашта аьрхІача машинех СКБ-ица цхьаьна технологически оборудованием комплекс хьаньйа юрта бохкама электрификаци яра Ерригсоюзни Іилматохкама институте болхлоша. Цун новкъосталца механизаци еш я жа лоргача пунктеро ерриге, производственни процессаш: жа ларгара, лоргача моттигера тха учетчика истолегі кхачччалла дІакхахьара, тха озара, кузина классировка яра, ца кепетохара, хІаьта вул тІехьагІа ма машинашто тІадоттара а. Оборудование комплекс шин тайпара я: хьалхаръер жа лоргача йоккхийча (24 машинка йолча) пункташта лаьрхІа «КТО-24», шоллагІьар — шоза дукхагІа электроагрегаташ а йолаш йоккхагІьача пунктешта лаьрхІа «КТО-48».

ФЕРМАНА МЕХАНИЗАЦИ ДИКАГІА МИШТА ЕРГЬЯ?

Цу хаттаре жоп кургда колхозийн совхозийн хьайбеш леладеча фермаш [illegible] дехкарам отарем цІендарча бехкамта механизаци йоа дакъье дикагІа йола предлоше хорош [illegible] Ерригроссийсем конкурсо. Из кхьейбаш вьюна соцам баьб РСФСР юрта бохкама Министерстой коллеги Ерригсоюзни изобретательи рационализаторийн обществе Центральни совета президиумо.

Конкурс хургьа 1969 шера 1 марта денз 31 декабре кхачччалца.

Цул къоанегара полатешк ... совгІаташ чІоагІьвай. ДикагІа йолча предложеней авторашта премеш лургьа—750 сом долаш цхьа хьалхера, 500 сом долаш ших шоллагІа, 300 сом долаш кхо кхоалагІа, 15 поощрительни —100 сом долаш.

(ТАСС кор.).

Н. К. КРУПСКАЯЙ 100 ШУ ДИЗАРА ХЕТАЛЬ

Ухх денешка КПСС Нохч-ГІалгІай обкома политпросвещене ЦІагІа В. И. Ленина новкъеста, сератника, сесага Н. К. Крупская 100 шу дизара хеталь республика просвещене болхлой конференци хилар.

Конференце дакъа лоацаш [illegible] хьехархой, комсомольски болхлой, студенташ.

Гулбеннараьшта хьалхьана «Н. К. Крупская — В. И. Ленина новкъости сератника» яха доклад йир КПСС Нохч-ГІалгІай обкома школийн Іилман отдела заведующие, исторически Іилман кандидата В. Л. Носиковас. «Н. К. Крупская коммунистически кхетам баларах» яха доклад пединститута педагогика кафедра хьехархочо, педагогически Іилман кандидата Е. В. Хатаева, «Н. К. Крупская пионерски болхах» яха доклад А. Ф. Петрашас йир.

Докладаш еча хана Н. К. Крупская къамаьлаш записанка лаьйгІар конференце дакъа лоацаш хиннараш.

Конференци чакхъьаьче «Софья Перовская» яха киноф[illegible] хьежар уж.

И. ШАМПОВ.

КХЫ ТІЕХЬАЮСАРГЬЯЦ ТХА СОВХОЗ

НАУРСКИ района комсаш лелаю совхозаш ухх тІехьарча шерашка даим толамаш доахаш хьаьнхкай. Дукхьала Ленина вІерагІа йола совхоз яр иштта 1968 шерашца комсаш йохкара план кхоачанье аттув ца боахаш.

Из гІулакх кхы ла йиш йолаш дац. Соахка юкхьаьнца объединене а районе а кулгалхоша техкачуа тІехьагІа гучадьлар комсаш кхеш технологи тха боахане теллаеш хилар. Агротехнически дикача хана комсашта эпа гІулакх ца лоаттадер бахьан долаш хьувкьам эпалора.

Балха юкъе нийсалу кхоачамбоалараш хьагучадьхача, ухх дІаиахьара къоасам лоаттабе эттагІа хилар.

Цу хенпа шерда директор вера созое болх бе. Цун кулгацца дикка чІоагІибаьб уххаза балха лоаттабу тІахьожим. ДІадахача аьнни комсаш технологически картаиш дІа ма дехкара гІулакх де вІаштІехьдаьннад тха боахама комсаш лелаерий.

Цхьаьккха хІама а да белгалде дезаш. 1967 шера шоллагІча отделенера дукха комсаш гуьрахь еІаьр. Цудукха бІаьсти де деза балхаш кІезигагІа а хилар уж хаинахьа чакх а даькар. Цул совгІа комсаш гурахь еІача участникара хьувкьан кІезига дукха тІех а бар. Иштта доахагІа бар бІаьсти йоалашехьа хий диллачара чубена комсий хьувкьам. Цхьабакъда, хий боахама кхаьнка кІезига дехкаш хиннад. Ерригга а 200 гектар мара ящар хий дуллаш, уж керттерча даькье кхьоалагІчен шолагІчен бригадашка яр. Хий дехка биш йолаш лаьттин дар кацала гонахьа уххача 4—7 бригадий а. ДІахо йодача хана хий дукхагІа дехкаш оаха тхой кхаьнка.

Комсашта хаинахьа доагІиш доле гІулакх деш хилча уж дика хьувкьа ховш да. Цхьабакъда бІаьсти белхаш сихденача хана дукха болхлой эш цу гІулакха. Дукхаьн тха боахаме 2000 гектар дІалоац комсий бешамаша. Аккхан замалахь 200—300 болхло кхычахьара ьаккхувла везаш хул, хІаьта а тоьаш хилац. Комсаш лелаеча ду дукхагІа дола балхаш механизаци йоацаш кулгашца деидаь да из. Цудухьа геттара лоархІаме а хІанз тха кхашка пайда эцаш йола «ПРВН-72000» яха овсар ду агрегаташ. Цар болха овсарла дакха я. Из бахьан долаш овсар дечара мукъбаьха дукха нах кхача лоархІаме балхашка хьийабе йиш хилар. Из агрегат болха пиьеболлиарах соахка 9531 сом кходир боахамо.

Шпалера тІа хьаьехка комсаш а механизмашца мукъаяха болабенаб тха механизатораш. Цу гІудакхо я дикка пайда баьб боахама.

Иштта боах эргабаккхарах, механизатораша хьинаре къахьегарах дика комсий хьувкьам кхебаьб совхозе. ХІара гектара тІара 58,5 центнер комсаш чуера боахамо. Цхьан лийрхІачул 42 центнер дукхагІа я уж. ДукхагІа йолча бригадаша кхоаш тІайпа социалистически дехкарам кхоачашдир. Хьалхе Маниева Макс кулгалдеча коллективо аьккхар. Пландах лийрхІар 318 тонн мара йоацача 447 тонн уж чьагІар доаккхача заводе дІаяхьийтар цар. Иштта дика къахьар Крамской Петра, Старцева Зинаидас, Дудова Еленас, Трубкина Александрас кулгалдеча бригадий а.

Иштта хала кхебаь хьувкьам сиха чуийна бацкха а карагІдаьлар боахама къахьегамхойн царна гІо ве бахкача студентийн. Кхашкара хьа а хьал цар чьагІар доаккхача пункташе мах беча организацешка дІакхачийта комсаш 9659 тонн я, планах 677 тонн совгІа.

Комсаш кхеярха совгІа боахама кхоалагІча отделене хьат кхеду хьайбаьй ферма я.

Во даш хьат кхедеча даькха хьоахнаш а. ХІара гектара тІара планах лаьрхІачул совгІа 8,6 центнер я дІахьаш 21,6 центнер кІа чудера оаха.

Кхашка деча моллагІча халача балхех ца къахкаш комсаш, хьат кхедеча хьинаре къахьегаш хьабаьхкьб механизаторам коммунисташ Ленина орден лелаю Белалалов Бауди, Ковпак Михаил, Стрикевич Николай, шофераш Глухов Григорий, Дмитриев Василий, Магамхаджиев Султан, комсаш лелеча бригада кулгалхо Ефремова Анастасия. Цар шоаш коммунисташ хилар денна тІехдика къахьегаш хьагойт. Совхоза тІаьа итт болхлочоа коммунистически къахьегама ударник яха цІи еший, хІаьта 120 из яккхара къоасам лоаттабеш ва.

Коммунистий лоархІам лаккхара, производственни кулгалдеча царга шерра дакъа лаьийтара уж балха сатайп-тайпарча формашта хьежуш, совещанешка, засседанешка бех. Иштта даим болх беш йолча производственни совещанешка — 55 саг, НОТ-е — 42 саг, рационализаторски бюрошка — 53 саг ва дакъа лоацаш.

Совхозе совкха нис рацирелломени ер. Царех ворхІ балха юкъеенхьарах 4300 сом пайда баьб боахама. Комсаш кхеча лийрхІачул кІезигагІа рузкьа дІадахийтарах 24,2 эзар сом кходир, хІаьта НОТ-а даьчох а хилар боахама 23136 сом пайда.

ДІадаха шу тха комсаш лелераштта толаме хиннилга гуш да, цудухьа тхоешта карагІдаьнар дІахо чІоагІде, керда резервеш белгалдаьн производство кхы тІа а дегІайоалие лаьрхІах оаха. Цу даьнье гектара лоархІаме да комсий беш тоанр, хІана хьача тха комсаш цхьайолча участкашка кхий а 18 процент гаькаш тІайогІа езаш нийаха я. 1968 шера 1-ча августа нийлха йолча дІайоагІа 849 эзар комсий гІ эпаш яр тха бешамаш. Цу хана денз 300 эзар керда гІ дІагІай кхаика. Цул совгІа нохал ухх шера кхы тІа а вовгІаргьи нига: Ухх шера хургйолча аьукъама лаьрхІа 50 гектара тІа чудойташ хий диллад, 1200 гектара тІа минеральни удобренеш елай, 730 гектара тІара комсаш еІай. Ерриге комсаш лертІа дІакхайла Іаьгара йоахаш я.

Дукха балхаш де деза тха бІаьстан юкхье я. 300 гектар йолча комсий беша хий дулларгда, минеральни удобренешца хьувкьаргья 1,700 гектар йола беш. Ухх шера хІанз лаьттан кІал йоагІа ерриге комсаш вентиляторашца мукьайоахаргья. Вентилятораш тха боахамо йийтта яцай. Из хала болх кхы кулгашца бе борзгІбац болхлой. Вай лакхе белгалдаьча тайпара овсар дІадоахе агрегаташ а йолаш я боахаме.

ХІанз чуийна техника тоаеш бе тха механизатораш. Цу даьнье кар доьа аттув а баьннаб. Ремонт е езаш хиина 30 трактор, 38 иолхаш етта агрегат тоаль кийча латт. Цхьан Іеламча аьча техника бахьан тха гІулакх юкъагІдусарсдац, нахаа тайпа хургда из. ХІаьта тха комсаш кхеерам а бап хІанз бийша бадаш. Тоьаш ха я тха боахаме царца агрохимически дешарш курсаш чакхьаьла яьина. Комсаш лелеча боахамашна цІакхха тоаьм бан гаьнаш йоІаш бола нах, цудухьа из говзал Іомаеш а хинкад тхо царна Іана замалахь. Ловнна аьдна хьатІайоагІача бІаьстен бІубенна дукьал диха йош болаш я тха коллектив. Иштта доатийша бе уж В. И. Ленин ваь бІаь шу дизара доагІача тайпара вовгІа гІоргхилара а. Баьчча ега цІе лелеш тха боахам хилара кхы чІоагІа гІа бехктохкаш а оа тхо толамашца ер шу деэдера.

В. ГРИГОРЕНКО,

Наурски района Ленина цІерагІча совхоза партийни секретара.

Советий хоржамашта накъадолхаш

АГИТПУНКТИЙ НАІАРАШ ЙИЙЛЛА Я

Моттигерча Советашка хоржамаш дара кийчо еча хьнаре дайъ лоац Шелковской районя культпросветучреждениша.

Деррригача культура цІеношка, юртий клубашка, библиотекашка хоржамашта хетадаь лозунгаш, стендаш, тІахьехамаш ю. Культпросветучрежденешка лекцеш еш, беседаш ю: советски хоржамий системах, Советски Конституцех, КПСС ЦК октябрьски Пленума материалех лаьца, кхьираш.

Культура ЦІеношна, клубашна къонача харжархой сайренаш ю. Дубовскейн Курдюковски станицай культура ЦІеношка «Дукхьашха тоссаха кхаж» яхача темах сайренаш яйй. Масала, Дубовской станице укх тайпара чакхъяьлар сайре: къонача харжархошна вІашагІкхета бийхар фекхьница денз кхаж тессаш хьабаъгІараш. Ханна боккхагІа болча колхозхош дукхьашка кхаж тоссаргашта дийцар Сийлахь-йоккха Октябрьски революци яладекъа юрта - да хиита оттанора, Советски Іедал дакхиначул тІехьаргІа эггара хьалха хинначча хоржамех. ВІашагІкхийттача бахьхача хьалха Румыне гражданаш хинарапна дийцар къонача харжархошта хьалха капиталистически Румыне хоржамаш мишта хулар. Пул тІехьатІа вІашагІкхийттача дакъа лаьцарей кхьа [...] вай хоржамий системна дуьнен тІа эггара демократичнегІа хиларах. ВІашагІкхетачахь дакъа лаьцаранта художественни самодеятельноста концерт оттаяр.

Дукхахча культпросветучрежденешка агитпункташ екхай, хІьата уж кийчьеча, пар боьй вІаштІехьбоаккхача дакъа лоац культучреждений болхлоша.

Масала, Дубовской станицера агитпункт Кочеткон Михаил Иосифович директоралла чІогІіальча культура ЦІагІа йиллай. ГІьнара хьаьжача бІаргагу культура ЦІена хьалхашка хІалтеха йоалла агитпункта вывеска. 1969 шера 16 марта моттигерча Советашка хоржамаш хулаш хилар хьахьоехаш йола хоза кийчьяь календара листок. «Массана а хоржамашка гІо!» яха тІахьехам. Календара кІал электрически лампа ехлай бийсанна из сийрдалаха. Дика кийчъяь я агитпункт ше а. Чухьа хьалтеда доаха лозунгаш, тІахьехамаш, справкай истол оттащьа дукха материалаш тІа а йолаш: В. И. Ленин «Паччахьаьлленах», «Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 50 шу» яха КПСС ЦК сецам, «В. И. Ленин ваьча дийнахь денз 100 шу дизаре кийчо яра хьакхеть» КПСС ЦК-не бахь сецам, «Советски хоржамий система хьакьехха», «Вайшиграре норматевен хоржамаш» яха брошюраш, агитаторашта лаьрхІа кхийола [...] ДикагІа бІаргатурдолчча метте хьалтеха доалл В. И. Ленина портрет. «Тха колхоза пятилетка рубеж» яха стенд кийчъяьй Михаил Иосифовича.

Агитпунктера харжахоашта массаза а кораденгІаргда дешна керда газеташи журналаши, истола тІа де лоцараш: шешкаш, шахматаш, домино. М. И. Кочеткова кхетанна вІаштІехьбоах хьехама болх агитпункте баьха ца Іеш, хоржархой бахаш болча мотташка а.

Хоржархошта гІулакх дара культура ЦІеношен юртарча клубашен агитбригадаш ухийт хьайбаш леладеча фермашка, кхиче станицашка, цегарбараш юха а баргІарбболаш. Масала, Червленски Каргалиненски культура ЦІеной агитбригадаш хІинане а хинвай «Красный пахарь», «Червленский» яхача колхозий хьайбаш леладерачи болча.

Хоржамашта кийчо еча хана ма леладечен детта доахан леладечен болхлоешта гІулакх ден а хьалхагІа хинначча автоклубех а дІа-яха лела 2 агитпункт. Масала, автоклуба заведующий Умрихин Трофим [...]фарьевич культкийча [...] да хоржамашта [...], [...] культура керда газеташи журналаши. Умрихина хІанзале а дукха беседаш яьй хьайбаш леладеранца: Советски Конституцех, Нохч-ГІалгІай АССР моттигерча Советашка хоржамаш ярхо Положенех, дуьнен халкъашта къерча гІулакхех, кхычарех.

[...] хьайбаш леладерна болча водаш хилча Умрихина шийца лектор вут, харжархойта хІанзале а йийнай лекцеш: «Гаргарча Малхбоалера хьал», «Сат йоалларен хІарен хьахьекхаме керда законодательство», «Советски хоржамий система — эггара демократичнегІа». Иоз. Умрихина, «Къахьегама листокаш», «Молнии» арайоах, шийца лозунгаш дІа а кхухьаш, царна цІе уталомаш кийчъю.

16 марта, хоржамаш хулча дийнахь, клубашен культура ЦІеношен харжархошта художественни самодеятельноста концерташ уттаду, салегІа сайренаш вІашагІьехи, кхьйола невоприятеш чакхйоах.

Л. АНДРИАНОВ,
КПСС Шелковской районкомо пропаганди агитацеи отдела заведующий.

ЖУРНАЛИСТАШТА ХЬОЖАЯЬ ПРЕМИ

«[...]сте» яхача эстонски колхозо «Коммунист» яхачу районни газетана дакъа журналисташна премии оттайай [...] В. И. Ленин ваьча дийнахь денз 100 шу дизара [...] очеркашца [...] ян дагьрах.

Конкурсе дакъа лаца тІьйнхъ профессиональни журналистахь меттел, газетий селькораш а. Очеркаш тІеи дирсанаш тІеи хьахьоекха деза эстонски юрта хинна социальни хуйцамаш, къахьегамара колхозхой гІулакхаш, цар сакъетам чу хинна хуйцамаш, обществениех дуьна дезм.

Тамара ТОМБЕРГ,
АПН корреспондент.

ЗАДАНЕЛ СОВГІА

В. И. Ленин ваь бІаь шу дузача ден сийна доккхий социалистически дехкараш тІа а ийца къахьегам ба «Октябрьнефть» НПУ мехкадаьттахой. Укх дІабахача цхьан беттен тІехь дешан планал совгІа дахккха «ІаьржІа доашув» 2.600 тонн совгІен газ бІдьш эзараш кубически метраш я. Социалистически яхье хьалхара моттиг лелаю С. Г. Агаширови П. И. Хашенкон керте латтача промыслай коллектива. Пар февраль бетта хьаьхарча шоай декада заданех совгІа дахкха мехкадьтта 700 тонн я.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Псков. 1900 шера бІаьстан укхац цІагІа В. И. Ленина кулгаш а дешарий социал-демократий хьайлагІара советими хилар «Искра» яха газети «Заря» яха журнали вІашагІдеплара довах лаьца.

1902 шера ноябре цу чу хиннача конференци комитетий вахаьй совещани Организационни Комитет вІаштІехьиар РСДРП II-гІа съезд гульяра.

1967 ш. [...] цІагІа.

ТАСС фотохроника.

ХЬА МАЦА БОАККХАРГБА ЧІЕГА?

ГІьннара хьежача гуш я Назарерча № 1 йолча школе хьайийллача агитпункта вывеска.

Цу школана гонаьхь дукха бах хоржамашка дакъа лоацаргдола нах, тІаккха агитпункта болх дика вІаштІехьбаьккха хила ма бевий.

Уж уйлаш дага а йолаш школа коридора чу ваьлар со. 12-гІа сахьат доладенна ха яр из. Бераш классашка дагІар. Шаьрра хьахозар сахьта вагІача школа хьхочун оаз.

— Фу эшаш веннвар хьо, дІаиииц сайн — вейр ца сена, со цхьа хІама лехаш дІа-хьа хьежаш а дайна.

— Агитпункт мичай йига? — аьлар аз ди дика а дийца, арахьа хиннар маре кхы вывеска ядар.

— ДІа чу ваьх хьина «Канцелярия» аьнна [...] тІехь гІаж дІахьехар веннхача сага.

ДІатІа а ваха ко хьоевидир аз. Йхайла а нкІ.

— ДІоагІа-м ер ва, хьа маиже? — хаьттар сега хабхоча.

— Сайна вагІа, деша дІачувозха неннавар со-м. — аз аьлча юкхатІехьашка вахьар из.

— Цхьаккха дежурни а вац, хІаьта воагІаргва аьнна хьайта хІама а яц. Сона-м хан хІана, шкІ хьона кайцаллача бахаьхь хургла, хаоцахь хургда.

Редакцера волча дІа а хайта хайна дІачуваьлар со канцелярие. Цекаш хьалдиниан дІа-хьа хийттача лозунгаш, плакаташ. Цхьатарра тулеоцан бараш а тІехь доаккар вІашш юхе хьалтеха. ДІаьха кІайча кІалаца кхьахала истол хьалдиза «Положенеши» вай Нохч-ГІалгІай автономни республика законаши даза. Хьал магІа йисте газетий подшивкаш иха. МагІарча истола тІа машинка латт. Укх чу болх бу машинистка. Телефон тоха волча учительске ала веза шоллагІча этажа тІа. Хьехархой цига болча хана-м цар новкъостал дора, уж дІабахача цу чу дІачувала йиш яц геттара сиха хьона телефон эше а.

Пенах хьалтеха йоакх тетрадий листаш тІа кулгаца язъяь агитаторий спискаш. Хьехархой шоай список къаьстта я. Уж 35 саг ва, вожаш—23. Дежурней график а йоалл. Кхы хІама яц. Балха план, агитаторашна вайр дІалладеш дола журнал, кхьзоле хоржамий хьакхьехь дешна литература... Вешта аьлча, уж «Положенеи» хьа а ийца хьалтеха дукха лозунгаш Іоаьхача ше йолча тайпара дІаммта цхьан-миш сага болх бе лаьрхІа директор волча дІачувоаьча йоалла канцеляри я из.

Цхьа сахьат хидлал ха лаьхкар аз дивана тІа вагІаш. К дежурни а е агитатор а вац хьаьвоагІаш. Агитпункта заведующий сагота гІулакх а хинна цхьанналаха вахав, йоах.

Юххера а, баккал хила цунна, цу школа хьехархо Латырова Роза хьачуьхьлар. Цу пункте болх бе боларшта юкъе яц из. Со вена гІулакх а хайна мельзаводе телефон техар цо цкъа а шозза а. Бакъа, укхаза цу хана хила везаш хинна дежурни Озиев М. Г. хьавоагІаш вац. ВагІа кІоарда в даь сарахьа юха воагІаргва со аьнна вахав со.

21 сахьат доаллача хана юха вера со (хьалтехача расписание тІера хайнадар сона ІуІйрийна 9 сахьат даьлча гІоне сайрийна 22 сахьат доллалца укхаза агитпункта наІараш йийлла латта езиата. Цецбаьлар уйнаш дулаш бахьна уборщицаш. Цхьатарра аьлар цар, — укх хана укхаза тхе мара саг хулаш хиннавац хІанзалца, шкоже собрани е совешани ца хуле.

Иттa болх бу агитпункто. Иттa хьонкаш тел цо шоай мехка дай хиза кийчлуш болча леваржошра, лоалахоетта. Цун бадх эргабаккха дукха дІадаьдезай. Цу гІулакха уйла е оаз КПСС райкома бедлдошна. Хоржамаш хьайтІаккача дукла ха чача йисай.

М. ПАРАЕВ.

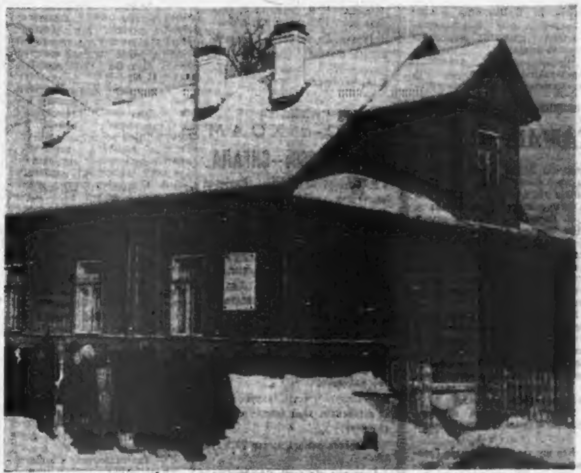

КЕРДА ГАЗОПРОВОД ЮЛЛАЧА...

Таймыр яхача ахгІайрен тІа, ихоантьче кІислагІча параллелал арахьа, юллаш латт дуьнен тІа эггара къилбаселехьара Мессояха-Дудинка яха. Заполярьерча Норильска металлургически комбинате газ йоалаергйола газопровод.

— Дукха ха йоацаш, — хоам бу «Красноярский рабочий», — дуьнен чІа газопроводаш ехкача практике эггара хьалха хи кІал технически болхаш деча управлене специализированни отрядо эггара хьалхара магистральни турба йиллай шано чІоагІдаь латтача, Большая Хета яхача хин бухе гІолла. Укх гаргарча кІирашка лелхамаш деваша, хи бух укхараша, газоэлвархашаш, хи кІал болх бераша штурм йолаергьа укхаза кхо километр шерек 50 метр кІоарген долча Енисей хинна. Хи бух тІа юкаргьа лах магистральни турба.

Ким НАЦЕР,
АПН корреспондент.

Колхоза отчетно-хоржама собрани

СОАХКА ЗЕ ДАКЗАР БОАЛАМО

Ала дезаш да, Советски районерча боалахашна дІадаха шу эггара хьалха Іе ца деш чакхьаьккхалга.

Цхьайтта шера пайда ца беш хиннача С. М. Кирова цІерагІча колхозе отчетно-хоржамий собрани хилар хьаха ха йоацаш.

КПСС ЦК октябрьски Пленуми решенеш кхочашьяре а, В. И. Ленин ваь бІаь шу дузача денна сийленна накъабахара а хьинар кхо ца деш къахьегарах цхьадола толамаш даькхал колхоза къахьегамхоша. ХІаьта а дукха кхочашбоацараш да колхоэн.

Керттерча дакъа [...] лаьца дийцар собрание [...] правлене [...] колхоза председатель Мембулатов ІабгІа - Алие.

651 сaг ва колхое болх бе логаргдолаш, хІаьта, юкъера лаьрхІача царех болх бераш 154 сaг мара вац.

ДІадахача шера колхое дІадийнадар 180 гектар тІа гуралх дуь кІа, 74 гектара тІа йохка лаьрхІа хьажкІаш, 20 гектара тІа тхьамка, 6 гектара тІа баьццараш, 93 гектара тІа докъара лаьрхІа хьажкІаш. Цхьабакъа, хьунхьан доха хилар, хІора гектара тІара 15,9 центнер мара доцаш кІа, лаьтта бийца хьажкІаш — 8,2 центнер, тхьамка — 8,2 центнер, баьццараш — 23 центнер. Цу культурай хьунхьан доха хилара бахьан дар массайтта шера цхьатарра, гураха дуь кІа цхьан кхаьна дер, лаьтта цхьаккха тайпара удобренеш ца ехкар. Минеральни удобренеш яхча вац колхое, яха дилла а вІаштІехьдаьц кхашка, хІана аьлча гаьна да уж,—йоах колхоза председателя.

ХьажкІаш лораю колхоза правлене хаинахьа уйла я ялар дукхха дукхагІа чуоццаргьар уж колхое. Дукхха моттигаш хиннай колхоза хьажкІаш бахача мальха доалана йовеш. Цул совгІа цхьайолча моттигашкара хьажкІаш хьуна хьакхарчаша йоайир. Лоацца аьлча, 24 гектара тІара хьажкІаш яра дІадахача шера. Деннха ю хинар колхое хьажкІаш хаинахьа чу ца эцарах. ХьажкІаш чуоца ваь, ца тІаккхьача, колхозхой шоай йошалашенара хьажкІаш чуоца бедабелар. ХІаьта уж чуийца а яьнна колхоза хьажкІаш чуоца оттача, дегІаш деладелар, хьоа бьаьхар, шелъелар. Цудухьа, цхьайола хьажкІаш хаинахьа чу ца оьцаш кхай тІа йисар. Цул совгІа, хьажкІаш дечкьаш моттигаш а хинай.

Шуй хаяа оасар ца даьх, 30 гектара тІара [...] дайра, иштта [...] кхаь гектара тІара кабуц. Чу ца [...] ара йисар [...] гектара тІара морковка.

Кхоачашъяннар шоай план цхьоалагІча бригада хьакида леладераша а. ДІадахача шера мара болабеинабашар уж тхьамка кхаье. Из культура алеара опыт яц колхозхой. Уж Іомабаргь цхьаккха хІама даьлац колхоза правлене. Цул совгІа, йолаш яц тхьамка доккхаду моттиг а. Цудухьа, цхьолагІча бригада къахьегамхоша план кхоачаиьяннар. Ала деза, шоллагІча бригада тхьамка леладераша шоай план кхоачаш а еш дийна хьокхамай дахьхалга. Иштта, Абдулаева Халипата, Долдаева Іайшашаш, Дубаева Алмаьс, Саралиева Алас — планах гектара тІара [...] центнер тхьамка чуйа дезача, ялхайтнел совгІа центнер [...] центнер а тхьамка чуийцар.

Планах 590 бежан хила дезача, 430 мара дац колхое, устагІа 1350 хила безача 936 мара бац. ДІадахача шера 36 бежаш, 105 устагІен, газен синай.

Дукхха доалаш Іаьхара дус укхаза [...] дІадахача шера [...] мара дан- иштта хІейна дар Іоалаурай а.

ДІадаха шу чакхдоадаш колхозерча доалаина планах тІаккота денар 588 центнер дуах, хІаьта тІаккхийттар 277 центнер мара яц. Жена тІаккхийттар 39 центнер яр.

1968 шера 1-ча октябре денз доалае дукха доадан кхаба болаенай. Цудухьа, шира якхара план дІаьиккхай колхоэ тІера. Пайда оцан колхое шоашка долча [...] доккхарех.

Колхоза ехача бригача продукцех 89890 сом хилар. Цу дІакъе лаатах 58864 соми хьайбай продукцех 30726 соми. Цул совгІа автотранспорта, пилорама, кхыдола [...] доход 6048 сом да. Ала деза, растениеводствах боккхама пайда бальиналга, бакъда, хьайбаш леладарах ве хилар. ХІаьта [...] пайда 250 сом ба.

1967 шера хьое йолаь 60 божал чуоттаде моттиг йола гІишлон 60 Іаскаре лаьрхІа гІишлой. Ж хьйцай дІадахача шера. Цул совгІа 500 квадратни метр йола тхьамка доккхаду объект хьалъяьй. Хьалхе я 600 бежан чуоттаде моттиг йола ферма. Ю укх шера яь хинха лаьрхІад.

КІоаига терко ю колхоэ боккха пайда лургбалаш йолча совлй бешашта. Царна лерттІа гІулакх дац, уж лораш. Колхоза доалахьа йола хьу лерттІа лорайоре цунах а баргбар колхое пайда. ХІаьта, хІанз колхоэрча къушта мара пайда душ яц из.

Колхоза къахьегамхоша В. Дурдышева, З. Закирова, Н. Дунаева, З. Адамова, А. Бенсаева, кхычар шоай собране [...] кхалаш деш белгалдаьккхар хІйно а юртбоахана устаз телладеш моттигаш ниіслуата. Иштта, дехаое бахача цхьаболча пачха доагІачул совгІа хьайбаш, лаатта да. Колхое [...] йолх ца бе [...] бар. ХІаьта колхоза правлене алланна хІана дац юртбоахана устаз чІоагІдара, ил телхадераш бехкевоалле соаш.

Производствени бригадашка наха баьча болха учета отчети яра гІулакх лерттІа вІаштІехьдаьккхадаш хІанз а. Колхое [...] болх ма баьчарна ахча лоаеш моттигаш хуа.

Уж дерригга кхоачашбоацараш дІакоболача хана терналие а кхы ца хилийта а деккарийла я керда хержа правлени а, ревизионни комиссии а. Отчетни докладах лаьца оцам бир собране.

Колхоза председателалла юха а А. А. Мембулатов хержар.

М. ХАМАТХАНОВ.

ЛЕНИНИЗМ—ВАЙ ЗАМАН МАРКСИЗМ

Революционни хувцамий низ бола герз

1970 шера апрель бетта Советски Союза Коммунистически парте, халкъаша, деррига дуьнен тІерча къахьегамхоша белгалдоаккхаргда Владимир Ильич Ленин ваь бІаь шу дизар.

ДІадахача бІашерено шай тайпара моттиг доац адамай вахара юкъе. Историна довзаш дац социально-экономически, политически, Іилма-технически результаташка, революционни хувцамий кІоаргалтен шоралтек дидача цуца [...] бІаь шу.

Уж хувцамаш хьадукхдувллача лаьттаб Іилма мировоззренета лард елла Маркси Энгельси. Дукхьал уж бар дІадеха бІешерое юкъехьачача хана цІе хезача «Коммунистически парте манифеста тІа» исторе цІерагІа, капитализмана — буржуазе, частни доалахье, эксплуатаце деча доала приговор кхайкадьраш. Дукхьал пар Іилмана бахь а деш хьахьеккар феодализма метта ше оттан санна капиталистически обществое эксплуатаци йоацача обществане, къахьегама нахха вІашш доттагІал долча общества—коммунистически обществана шин моттиг дІалургхилар, дуне сийлахьйоккхача коммунистически революцена накъадолаш хилар. Къахьегама наьхо хьешташа маьххара дола революционни хувцама теора — марксистски теори, Іилма коммунизма теори кхаьчар адамашка.

Маркси Энгельси лаьхав, цар къахьийгад, къовсам лоаттабьб капитализм лакхлуча, дегІайоагІача заманахь. XIX бІашере чакхбоалаш — XX бІашере болалуш исторически хьал ойлангара хувцаделар. Капитализм ший тІехьарча лагІа тІа — империализмага йоалаш лаккхьелар, цун экономически политически вІашдухьаенаш ІаІальмате чІоагІа кхьелар. ІаІальмате чІоагІа социальни революционни дуІаш хьуаш дола зама хьаэттар. Дизза кхетадеш ма дий кардинальни социальни проблемаш кердача тайпара къоастаелга кердача хьалаша дІадехаш хилар. ВІашагІтоханза кргІоацаш яр пролетариата революционни болаие керда опыт, къамаш - мукъалахарен демократически боламий опыт, Іаламнен техниканен керда карагІдьннараш. Из геттара лоархІаме дар кердача хьелашка марксизмана моастагІал дола низаш чІоагІагІа хьайна хилрах; буржуазе идеологий оагІонгахьара марксизмех гучча [...] гІерташ хиларе тІаххийтар боллой болама юкъе а бенна, къайлагІара моастагІий — оппортунистан из чура бохьа гІерташ хилар.

Цу тайпара, исторе ше, адамле дегІаахара вахьо ше адамашта хьалхашна оттадир ІаІальмате боккха лоархІам бола дехьар: Марксизмана карагІдьнвнараш лорадар, марксизм творчески дегІайоалаяр, заман керттерча хаттарашта жоп далар. Замано тІагІертте дІадеха уж хІамаш кхоачашдир Ленина — гениальни хьакъалхочо, эггара воккхагІволча организатора, хувцалургвоацача революционера.

Ленина цІерца бувзабенна ба марксистски хьехама исторена юкъера корта, оттаде бокъо а йолаш вахаро оттадьча керттерча дешашта жоп луш бола, дизза а ийса а дьахьекха бола корта.

Ленина цІерца дувзадена да Советски Союза Коммунистически парти, кІоаргача теоретически уІаьаш революционни гІулакхен парти, керда общество хьерийн из кходдаряйн парти, заман хьекъал, сий, эхьздел а хинна дІаьтта парти дьахилар.

Ленина цІерца бувзабенна ба адамий исторе чухь хинна эттара боккхагІа бола хувцам — керда зама, юкадаргдоацаш адамаш капитализмагара социализмага доваяра зама хьайийла Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци.

Ленина цІерца дувзадена да дуьнен тІа эггара хьалхара социализма мохк — хІанз лаьттара деррига революционни, прогрессивни низаш тІа-увза юкъамоттиги низ боле чІоагІалон а хинна дІаьтта Советски Социалистически Республикай Союз хьахилара дегІаахари.

Ленина цІерца дувзадена да социализма дуьнен система хьадилар, дуьнен коммунистически болаш дегІаахари чІоагІбалара, империализма реакционни низашта духьал дуьнен халкъашта юкъерча боллой классо, берригача къахьегамхоша лоаттаду ІаІальмате доккхий къовсамаш цар йоаха коталонаш, тоІадаь доаххача халкъаша къамаш - мукъаделахара къовсаме йоаха коталонаш, агрессини тІемашта духьал, машаран тайп-тайпара социальни строй йола пачхьалкхешиа машаре ехаран тІешш шерра бІаржа хальхай болам.

«Ленина цІе пролетарски революцей, социализма, прогресса символ, дуне коммунистически новкъа эргадалара символ хинна дІаэттай», — йоах «Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара еча кийчонах» болча КПСС ЦК сецам тІа. Тешаме ала йиш йолаш да вай хаиара аламаш Ленина ма яхара дах, гІа боах, дегІадоагІа, аьнна, ленинизм из марксизм дегІаахара керда этап я. XX бІашерен, вай хІанзарча заман марксизм я.

Теори материальни низ а хиле дІаотт цо дукхха нах чулаьцача, яхам хьадьа Маркса. ІаІальмате доккхача хьинарна тъахьийгад Ленина теори боллой класса революционни боламда юиза гІерташ. Из цхьоатІо хилар лархІа деззш яр керда революционни тайпара йола парти. Иштта йолча партех бола хьехам хьабир Ленина. Цо хьайир из парти а. Цу парте хьалхье а лелаеш. Россе-боккхий классо 1917 шера октябре беттий дІакхьакхар капитализм, [...] эггара хьалхара социалистически пачхахьалкхе хьа а йир. ДІайоладар керда, дерригнен исторе хІанзара зама.

ХІанзарча заман керттера чулоам, яхаьх Ленина «Капитализмах цун лерашта дІаттар, коммунистически йоракх лард йоалар» ба (Бизза гуллам, соч., т. 41 оагІ. 435). ЛархІа бокъо а йолаш аьхрІай Ленина заман байракх ледевер боллой класса—хІанзарча заман эггара хьалха латта, организованнегІа, чІоагІагІа низ болаш из хиларах. Маркса дьаахехьа а гуш ма хилара, капитализм дІаккхех лаьтта коммунистически общество чІоагІьен исторе ше оттабаь революционни низ из хиларах.

Маркса хьаьай социалистически революцие теора. Ленина керда исторически хьалашка дегІайоалаяй из теори, юкхьанна кхьан мехка е масехка мехка пролетариата диктатура оттаде, социализм поттьякха торо хилар хьа а хьоакхаш цуша нахьан из чІоагІа техник вар, кхаяна, яхьан мехка котаяьнача пролетариата диктатура интернационални, дуьнен халкъашта юкъера а хинна дІаоттаргхилларах тІа-тІа дукхагІа халкъаши пачхахьалкхенна йоалаш - йоадаш социалистически дегІаахара новкъа эргахьарах.

Деррига а шовзткъе итт шу [...] тІа мара даьнналац «Аврора» залпаш хинна, хІаьта тІанз социализма байракхаьтта кІал советски халкъа новкъа керда вахар дуалаш доахх Европа, Азе, Латински Америка боккхийча зренашьа кьрчча укхахьа дукхийча доцкхийчи зІамигачи пачхьалкхенй халкъаш.

Вай махки кхыдола чекаргьаща дола мехкашно социалистически дегІаахара опыто хьахекхад Ленина хьалийллача керда общество хьарха юкъарча закономерносташна кІонхашта а хидданза а хьалхе лелайта мара социализмага коммунизмага новкъа дІаьхьахиинтта заха йиш ца хилар. Цу опыто бахьйир социализмага бола дикь бац социалистически революцеген пролетарски диктатураген гІолла боданр шаре, социализм хьалхе йиш ца боллой классон цун авангардо — марксистско-ленински партен хьалхие лелаеш чара, социализмий лард хила йиш яц обществени социалистически доалахье мара яха ленински вывод. Цу опыто чакьехкар демократически централизма ленински принцип — социализм хьалъелга вІаштІехьахьккхарен из йолча хинна доал дарен керттера принцип йохаргІоацаш хилар.

ХІанз антисоциалистически элементашта юкъе чІоагІа мода а [...] дІаэттад тайп-тайпара йола «социализма моделаш» хьяар. [...] да буржуазски новкъостал деш [...] хиларах тарра Ленина вай [...] ча социал-демократий, ревизионни лидерий «демократически социализма» керттера принцип [...] ерригача цу тайпарча «моделаша» юла юкйаш хилар. Уж «моделаш» социализм «тоаяра», гуманизаци яра» ю яхаш еш иле а, ревизионистски моделаш [...] де лерхІараш дизза гуш [...] ленинизм массалена а цхьатарра [...] бигъ ца дар, социализм хьалъара юкъара закономерностеш тІа ца [...] къамаш башхалонашта абсолютизаци е, социалистически пачхахьалкхий содружество йоахо гІертаж. Къьастта хьаза гІерт ревизионисташ пролетариата диктатурах, боллой классон цун марксистско-ленински парти хьалхе лелаеш доларах.

Социализм хьальара юкъарча закономерносташта абсолютизаци е дагада хиннавац Ленин, Ленина хьалхе а гуш ма хиллара, исторе цІанзеха а синай, тІехьа - тІайоагІча хала дургаха а я капитализмагаьо социализмага доалара тайп-тайпара формаш, болаш цу каькхьий чулоацам цаІ ба. Из цхьоастабу юкъарча закономерностана. Социализм хьальара хьалдача хьалашка царех ницкъа пайда мар, догматизмаца [...] ревизионизма [...] шар хургбоацаш лоаттабу къовсам— ленинизмо керттера дІадехарш да.

БІарчча а интернационални а бола хьехам

Ленина цкъа даькха ца Іеш дукхаза белгалдаьхад марксизм бІарчча а, цаІ йолаш а хилар, шийх цхьаккха дакъа дІакъоастаде йиш йоацаш, болатах хьайиччча санна я из, яхад. Цо хаддаиза [...] а яьй, дехьа а йоалаьй марксизм, цунах цаІ бола а бІарчча а хьехам а лерхІаш Ленина генес вІашагІа ца тохаш дегІа ца боалабеш Маркса революционни теори цхьаккха а лоархІаме [...] Цо кердача идеяшца хьаланнар марксизма керттера доакъош — диалектически - материалистически философи, политически экономи, Іилман коммунизма теори. Ленина теоретически къьастта аьлча философски тІехьале къовбал ца е гІертаж ревизионистски элементаш хиларо хьахьоках уж марксизмана тІерабьмма а революционни хьехама духьала хилар. Марксизма теорена юкъе Ленина дальа ІаІальмате доккха теоретически дакъа деррига [...] тІерча коммунисташа боккха [...] хьахна хьехар. Ленински теоретически тІехьале коммунисташ [...] къовсамен хІама [...] лерен герз хилла латта иттаьш [...] да.

Марксистски теори [...] дика йоазар, хаддаиза цунаь тІехьа латтар, из лорадер волча Ленина марксизмах дегІа а [...] хІаш, де цеча гІулакхнта [...] хьахале леларна бола хьехам даьртІ. Марксизма принципашта [...] ме хилар, цун моастагІаща [...] бергбоацаш хилар Ленина баьча балха тІехь органически вІашагІхьайттар революционни творчество. Ленина кхоллар, дегІайоалайора теори дукхаІаш теоре ший духьа а доацаш, практике, общество революционни эргахкхара, социализми коммунизми кхоллара из эшаш. Революционни практикина эшаш хийрча гора цунна теоре керттердари цун лоархІама.

Марксистски теори дегІа а йоалаеш, къахьегамхоша лоаттабеча революционни къовсаман социализм хьальяран хьакхле а лелаеш, Ленина кІоьа ца луш къовсам лоаттабаьб марксизм цІена хилайтара тІехьа, буржуазин ндеологеш цуна гІоде раштен духьал, идеализмаен попошинанен духьал, оппортунизмана духьал, ловца аьлча марксизм хеммахьа мел даьхараштa, телхо мел лаьрашта духьал, хІаьта иштта толхо а даь, цуках буржуазе хьашташ пайда ица мел гІийртаоашта духьал а. Ленински идейни машар хургбоаш хилар берригача коммунисташа цар вай хана марксизмана духьале мел барашца лоаттабеча къовсама дог гІоздоаха хьоктам ба.

Ленин российски хинна ца Іеш, дуьнен халкъашта юкъерча боллой класса а баьча, дерригача дуьнен тІерча къахьегамхой, дуьнен коммунистически болама баьча а хинна. Оппортунизма гІалала баха лидерий бІехбейнача II-гІча Интернационала метта дІаэттача III. Коммунистически Интернационал хьалоалича лаьттаи из. Социал-реформизма тайша болх боалла чулоацам гучабоаца, Ленина белгальякккай коммунистически болама интернационални характер, дуьнен халкъашта юкъерча масштабах коммунистически низаш кхотадара тІехьа къовсам лоаттабьб социализм хьалъеш доакха низаш боллой класса революционни болам чулаьца ца Іеш, къамаш-мукъадахара болам, империализмана духьала тайп-тайпара дола демократически болимаш чулаьца хІанзарча революционни процесса теори оттадаь цо. Кердача заман революционни процесса башхалонашца хьежжа Ленина яххе боллой класса, дуьнен коммунистически болама классовой къовсама стратегеи тактикаи лардаш тахан а мегаш я.

Буржуазе идеологех болча а хІанз тахан а иштта царна гІо дерех — тайп-тайпарча оппортунистех болча а марксизмана-ленинизмана духьала раша дукха низ тІабохийт ленинизмо дуьнен халкъашта юкъера лоархІамо [...] боллой класса [...]

ТХОГА ЯЗДУ

КОТБАЬННАРАШ БЕЛГАЛБАЬБ

Боккхача лоархІаме да юртбоахама техника дика лелаяр, балаш оссарие лакха йолаш купга бойбайтар. Юртбоахама хІара техника еанпица болх бера за ІІалхагІа ю хуа боахамашта а, хІаьта халкъа боахама а пайдахетІа да. Вай республика боахамашка ял гІулакх миитта оттадаьд хьалаш боахамашта юкъера хьажар-конкурс хиннай. ХІара боахане, районе лоршар ахь. Конкурс чаккхьалча хьажара болча республикански комиссе моттиган дІайийкъар цига дакъа лоцаш хиннача 64 колхозан совхозан юкъе хьалхара ахо моттиг яьккхар Шелковской, Грозненски, Наьсарен районаша. Тебайнсар МалгІабика, Гудермеса, Ачхой-Мартана районаш. Республика лерригача боахамашта юкъе хьалхарча моттиге я Сунженски района «Победа» колхоз. ШолагІа моттиге—Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоз, кхоалгІа — Шелковской района «Красный пахарь» аха колхоз.

Хьажаре лакъа лоацаш хиннача боахамаша, районашта юкъе тІехьаре моттиган кхьачача боахамий, хІаьта цу районий производствени управленей специалистам декхарийн ба техникана лертІа гІулакх дар, цул йоацке яр сацна долча лоархІам болча гІулакха ца йоагІа уйла е. Ирэта республика хьайначча техника лоарара духха болхаш даьд дІадахача шера. Духхьал дІадахача шера 31 машиний ков, 181 площадка хьаьй. Цу гІулакхо торо хилийтай юртбоахама Министерство чудоагІача боахамашкара 90 процент техника ГОСТ-е бокъонашка хьежна лоаттаергІола хьалаш вІаштІехьаха.

Къаьстта дика тоадалаш даьхача боахамий кулгалхоех, специалистех лаьцна дуйца безам ба оа. Миитта, Шелковской района «Красный пахарь» колхоза мортерча механика З. Чудецова, комплексни бригада бригадира В. Михильченкос, «Коминтерн» колхоза бригада бригадира Г. Вынюйтова, миитта Сунженски, Грозненски районий специалисташ шоай ерригача торонех пайда ийцабар техника нийса лелаяра. Цудухьа республикански боахамашта юкъе белгальннай пай коллективаш.

Республикански хьажар чаккхдаккхара бекъенах хьалхара моттиган лаьчча боахамацута премеш тийннай. Миитта, Сунженски района «Победа» колхоза хьалхара моттиг яьккхар ГАЗ-69А яхо легковой машина, бензоколонкеи масленоколонкеи елар, шолагІа моттиг яьккхача «Красноармейский» совхоза — «Москвич-408», ДТ-75М маркех йола трактор, заправочни агрегат еннай, хІаьта кхоалагІа моттиг яьккхача Шелковской района «Красный пахарь» колхоза — «Запорожец», маслоколонка.

Цул совгІа хьалхара моттиг яьккхача Шелковской района ахчан премия еннай — 1500 сом, ГАЗ-51 яха кхо машина, ДТ-75М яха шиъ трактор, доагоразаправочни колонкаш еннай, хІаьта шоллагІа моттиг яьккхача Грозненски района ГАЗ-51 яха машина, ДТ-75М трактор, доагоразаправочни колонка еннай. Поощрительни премеш еннай Наьсарен, Сунженски районашта а — хІаранена 500 сом. Дуккхача механизаторашта салоІача цІагІа баха путевкаш тийннай, шин саг ВДНХ Москве вохийтаргва.

Миитта чаккхдаьннад техникана доал дарта хьажар. ХІанзалца Іоалча опытах тердалде дезар фуд? Ала деза—таханарча дийнахь вай республике цхьаккха а боахам бац техникана гІулакх дара бахкам бокъонашка дІа ца лехара кхоачашдеш. ХьалхагІа вай хьалхара моттиг яьккха «Победа» колхоз. Механизаторашта шоай де яха кхоачар ла да: техникана вІала гІуллрган оттаяй, техника ерригача уйлашта специализхой хьоккай, цІенъяьй, тоаяй. Цхьабакъда цІенна а тракторни бригаде бетонированни площадкаш яц техника лоаттае, машинаш вІашагІйохкарах регулировка ярах, металлолом лоаттае площадкаш яц. ХІаьта уж вІаштІехьдаха торонаш болхеше йолаш я.

«Красноармейский» совхозе массайолча, бригадашка йолаш я уж площадкаш, бакъда, «Победа» колхозе санна, ханназьа тоаяьяц техника, бригадай ерригача станашка гаьнаш егІалц, металлолом лоаттаю площадкаш яц. Цу тайпара кхоачамбоацараш долаш да кхыча боахамашка а.

ХІара боахама кулгалхой, специалистий декхарийла ба цу лоархІамерча гІулакха ца йоагІа терка е.

Н. КУПЛЕВАЦКИЙ,
Нохч - ГІалгІай АССР юртбоахама Гостехнадзора инспекцеи начальник.

ТРАКТОРАШ КИЙЧА Я

Тха совхоз 1964-ча шера вІашагІъеллалае а, хІана а техника тоае база йолаш дац тхо. Тхоай техника юртбоахама машинашта яьча помещене тоае езаш да тхо. Кузнечни, токарни, слесарни, электрогазосварочни цехашка геттара хье я. Цудухьа тракторийн автомашинайн двигателашта Грозненски МРО я ремент. Дале а, укх шера тхоай двигателашта боахаме ремент е лаьрІал яха, хІана аьнча гусеничи тракторашта ремент еча Сунженски МРО-и, колесни тракторашта ремонт еча Урус-Мартановски МРО - и уж балхаш дика дац, хІаьта чІоагІа тІехьа а доах, цул совгІа, тхоай хьалашка двигателаш тоаеш дадачул духхагІа дода ахча. Ирсала, 1967-ча шера Сунженски МРО тоае яхийтар ДТ-75 яха трактор, бакъда дІадахача шера яаь бетта мара тоаь дІайир из. ХІаьта цІайоалаьлчул тІехьагІа яхи тІа а тоае езаш хинар ца, ремонт йоагІаьц тайпара ца ярих. Из санна моттиган яхы а дукха нийсъеннай.

Тха боахаме 33 трактор, кхоъ масен, 22 автомашина, 6 комбайн, 15 опрыскиватель я. Царех укх шера тоае езаш я барайтта трактор. ХІапале тоаль аьнай уж. ХІаьта юртбоахама машинех тоае йисараш шин сахьех ши сенокосилкех мара яц. Уж а хетталаш ца хилярах йисалр.

Техникана ремент яра балхаш бригадно-уылевой хьисапе ду оаха. Тракторашта, кхычча юртбоахама машинашта ремонт еча хьинаре кхьаьег трактористаша, ремонтникаша. Дукха моттиган нийслу оагІалаш ца цоаш. Царех духхагІьараш шоаш хьаь мастерской болхлоша.

Юртбоахама техникана ремонт еча къаьстта белгалбаьлар тракторни бригадай бригадираш Н. Астабов, Б. Идиев, кыштанар А. Ибрагим, сварщик А. Мунаев, слесарь К. Батаев, шоаш хьадем дар дикка хахта, ткаьшки сахех ду цар.

Къаьстта тержаш тІабахийта безаш гІулакх да механизаторий кадрий говзал лакхьяр, кердараш хьаликхэар. Цу хьакъехьа а лоадам болдаш балхаш лаьд оаха. Серноводски профтехучилище вІашагІъехача шера йолча курсашка 9 саг дика оалийтаб дІадахача шера. ХІаьта говзал лакхье а цига ухийт механизатораш. Тешаме ала йиш я техника бІаьстан кийча хургхилар, хІаьта цу тІа боах бе шортта механизаторий кадраш тха хургхилар.

А. АРЦУЕВ.
Ачхой-Мартана района «Орджоникидзевский» совхоза моттига инженер.

Оарц даккха деза

ДІадахача шера Грозненски района «Атагинский» яхача совхозе геттара дукха нагІий дахьа, хьаькарт лайра. Из бахьан лоаш хьайбай продукш — дуах, шура пахах лаьрхІачул дукха вІешгагІа яьккхар. Цу гІулакха, шортерча дакъе, бехке бар совхоза кулгалхой, специалисташ. Хетадора дІадахача шера опыт тераьл а ергьа дІахо йодача хана уж тийна гІалаташ ийс а деннийтаргдац, аьнна.

Цхьабакъда совхоза кулгалхойи специалисташи вІалла шек а хилабац цу гІулакха. Ял хьаькол укх Іай совхозе оттача гІулакхаша. Долаш да укхаза шортта доакъар, бакъда доахана хапханназьа хий ца меладарах вегІа йоалк да, доха я цар продуктивность. ХІара Іаттагара дийннаьле буси йоашкха шура йиь килограмм мара яц.

Хьалха санна геттара ве, ла йиш йоаца хьалаш оттад совхозе керда хьаккинна Іаьсий хьалкхедарга дилача. Родильни профилакторини отделенеш, къаьна хиларал совгІа, бІеха, тІаьйя я, Іаьсашта доакъар дехка хьаьш ниттта бІеха да, хІаьта дахка дездеша латтача доахана дийнаьха буси акъа мара хий молпдаш, отделенешкара шелал итт е совгІа градусагІа дІаьхоавч шийла дешаш оттача.

Ферма бригадир волча воав. Чимеева белавш уаз, хан цунна Іаьсий миитта дукха хІана дов. Духхьал февраль бетта тхьо Іаьса деннад ферма, Іодаьча хьалхарча деношка, хІаьта дерригах хьехиннараш 38 мара дац. Ишттача маьлах тохх совхоза кулгалхоша, специалисташа Іана лертІа кийчо ца яр. Цул совгІа из санна дола кхоачамбоацараш ферме отта дол лаше а вІалла хІама ца хилча санна сатийна ба кулгалхой (директор Я. З. Томахин, зоотехник З. З. Токаев, ветлор воа. Умаров). Цар теркал дац дІахо йодача хана Іаьсий миитта деаргдолга, нагахьа санна хІанзе а гІулакх ерга ца довкке. Оарц даккха дезача оттад фермера хьалаш.

Е. [illegible].
Грозненски производственни управление моттиге ветврач.

МЕДСЕСТРА ОКСАНА

...1941 шера Дона тІа уллача Ростова тІом хьатІаккхьачча хана медицински сестрай курсаш яьха йодлаш хиннай Оксана. Дийша яьлча чоанаш хинна бІухой эттара хьалха чуапача госпитале хьожаю медицински служба сержант. Массехк ди даьлча хала чоанаш хиннача бІухоши йоастагІчо дІалаьцача гоорода арайоал из.

Новкъа болхаш а шоай уназонта зарба ду медицински болхлоша, царна юкъевга йарг дохх.

Вай векаре паступлени йолийча царна тІеххьа болх медикаш а. Моздок бахьан тІом латтам. Минусс, Азов, Николаев, Одесса муъкъойоакхаш—массанахьа а тІема юкъе йолаш хьайоагІа санитарни батальона лични состав.

ХьунатІа, землянкашка, цхьайолча хана чаьтарашко а перевязочни пунктош, операционнеш хьелл нарСага вахар бахьан къовсам лоатта бу. Уж событеш латтача хана цхьан дийнахь «Даьхе бахьан» яхача фронтови газете яздь хиннад.

...Дукха за а бІухочо Генерий Александра тІом бу. Дилла а саттечун ираз хиннал цун—пхо хьа ца кхетам юстара тІехбуланш хиннаб. ХІаьта хІана гІаттий боагІа пхо пхьарсах кхийттача...

Хьоашал теесад Генерий Александра 662 медсанбатальона лерашиш медицински сестраший.

Эша гІулакх даьд доарахочоа. ХІаьта сайрийна медсестра Оксана еннай из волча. — ШагІарбарашка письма язде безам бий хьа, — аьттал по ела а енна, — аьтта кулг дийхха ма дий хьа, новкъестал де аз хьона.

— Хьай йиш яле боккъал яздел, —гІадвахан бІухо. Укх нутІараш ца чакхйоал заметка: «ТІом чакхбарга. Массехк шу даьлча майрача пехотинцех, артиллеристех, летчикех, танкистех санна дукхал а дош бувнарба бІаьш зварашта бІухоита вахар денна медицински болхлой. ВІаьш бІухоита, командирашта цуаш даьча чоапашта ІетІахьежача хагаухаргда шолаш лечара кІалхарбахьарий сибаташ, цар шераш ений а дені йоахаргья».

Из фронтови газет лерадеш леладу вай мехкахочо Костунко Оксана Андреевнас. ТІема шерашка даьха суртеш а да цунга. Царех цаІ Оксана чоанаш хиннача бІухошта юкъе йолаш дьяккад, шоллагІчун тІаьра бараш медсанбате йоухлой ба, кхоалагІчун тІа Венгре йолча наьхъ тІа латт Оксана. — Сенна хуоц цаІ — йоах из, — тІом даьттача шерашка дукха бийсан яьхай медикаша кабзара сий ца беш. Сона вІалла бицдац сай подругаш: Карлова Татьяна, Ходакова Нина, Ржевская Нина, дукхагІа къыбарал. Миччаь-то уж хІана, ее беза невкъостий?

Венгре чакхбаьккхаб Оксанас тІом. Демобилизаци хиннача тІехьагІа Грозне яІаний из. ХІана Грозненски вокзале наьхом берен шіагІа медсестра я. Боккхача безамца хьож из берашка, хьалха бІухошта санна Іимерза гІулакх ду.

Баст-коста дагух ветерана тІехьакхеш. Уж дицдалийтад мтаниа Лакхехьарча Командоване тийннача дуккхача баркалаш; Николаев, Одесса, Енакиево, Балатон, Днестр, миитта кхьийолла моттиган бахьан лолаш даьттача тІемашкара белгалъяларах тийннача соагІата. Царна юкъе а Шеча Седкъа офдил а.

С. ВОРОНИН.

КЪОНА ХИМИКАШ

Дукха ха яц ШаьлагІарча № 1 йолча юкъерча школе «Къона химик» яха кружок болх бе йолаенна. Цу кружока чувоагІаш дерригаа а итт сагмара вене а хІанзлехьа шоай шІп дІалахийтай цар. Школе хими хьехача Подкуйко Валентина Георгиевас кулгал а деш дуккха сакъердаме опыташ яьй кружковцаша.

Къоначча химикаша шоай кружоке болча дІаболабеча хана цхьаккха а хІема лацар цар. Дешархоша шоаш хьайир тоитара пособеш, лабораторе кийчйир, кхьдараш дир. Царна эшачча гІо ду школа кулгалхоша, дешархоша. Цо кхи а чІоагІбу шоаш дІадоладаьча гІулакххацара берий безам.

Дукха ца дешархоша вІахо йодана хана де лерхІараш. ЛаьрхІа оттаьча хана бу цар болх. ХІанз кхетта хургдолча Менделеевски деношка кийчлуш ба къона химикаш. Цу денна хетаь сайренаш, олимпиадаш а лаьрхІа хьала. Д. И. Менделеева хетаяь школе хургйолча сайрене выставка а хьелларгья.

Хьинаре дакъа лоац ца кийчъеча кружока юкъе воагІача хІаране.

Белгалдаккха деза школе кружок хьайийллача хана деза дешархошта химе предмет къаьстта дукха дезаденна хилар. ЛоахагІа хиннай цар успеваемость а.

С. МАГОМЕДОВА.

ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМА ШКОЛАШ ХЬАЙИЙЛЛАЙ

Грозерча Октябрьски района локомотивни депо. «Грозный» яхача станце. кІоарга буруо леттача конторе халкъа контролерий школаш болх бе йолаеннай.

Цига лектораш бе района партийни советски болхлой. Боалам кулгалхой, юхьанцарча партийни организацей секретараш.

Хьалхарча заните «Халкъа тІахьожам вІаштІехьбаккхара ленински принципаш», «Халкъа тІахьожама групашта поставита партийни кулгалдара методех» яхача лекцешка ладийгІар халкъа контролераша.

[illegible].

ГОВЗАНЧ

— Белгала № 23 йола трактор хІана ех Іа, — аьнна хаьттар аз механаьтта цхьоалагІча бригада мастерга воа. Летникенга.

— О!... цу трактора тІа болх бер къаьстта сег ва, из тракторист хинна а ва Іеш, бокъонца вола говзанч ва,—аьлар мастера. Нагахьа санна Александр Васильевич Самойленкос мукх дІахьойя, цо из шиий ханназьа дагабалла ца безаш дІахьоргхиларах тийна мара хила везац хьа.

Даьхен Сийлахь - боккха тІом чакхбаьннача тІехьагІа дукха ца говза «Сунжанефть» НПУ тракторни колонне воагІа Самойленко баьха. Хьалха деза механизатора говзал йовзаш волча Александр Васильевича трактор ду.

Дукха ха яллехьа цуо коллективе дика болх беш вола тракторист. Оборудоване вышкаш дІакхаьха вохийт из. Атта гІулакх дацар цунна тІадиллар. Ловний наькъашка гІалла 53 метр йІаьха «куколкаш» дІакхаьха езар цуй шийй тракторашта.

ГІулакхашка хьежжа доагІа сий а. Дег шена, ца хевр, ца кхагар новкъостанта хьалхьалла дІахьехаш вола болхаш везьлу ерригача коллектива. Цу холоние, ца болх беча 30 шера духха хьайемадаьа по шо а, бакъда духхахча балхлоашта дІаІомалий шийй тракториста говзал а. Цо Іомабаьча трактористаша доккхий тоамаш доах балха тІа.

ХІанз Александр Васильевич «Грознефть» объединение тракторни парке цхьоалагІча промысле № 1 йолча бригада эшача материалашка ІалашъеІц ва. ХІанз буровой вышка дІахьа ез, цига а кийча ва из.

В. МАЛЬЦЕВСКИЙ,
«Сунжанефть» НПУ НОТ лаккхагІола инженер.

Хоржамашта кийчду совгІат

Дика хьалхьет укх шера Старогрозненски буруо леттача конторе коммунист В. М. Киселев корте латтача вышкомонтажни цеха коллективо. Цуи укх шера хьалхе ера керда 12 буровой. Уж декъараш не тоадица кхоачашдерхилар хІанзлехьа а хьаькехкан коллективо. Укх деношка планал кхо хи хьалха хьалхьь а аьнкна дІаелар укхаза № 690 йола скважина. Хьалхь йолаш лате № 681 йола скважина а. Сихденна балхаш дешн а керда мехкаьтта доалла моттиг тахкара № 663 йола скважина хьалхьеча а. Цу найде из 22-гІа скважина я вІадарча механизарча мехкаьттана буруо хьала хьалхь йолаш латташ. Керда скважина хьалхьеча хІара сменагІа нормаш 150 — 170 процент кхочашъеш кьахьет «Старогрознефть» НПУ транспортни контора бульдозеристаьча И. Фомина, А. Карелина, Т. Мусахаджиева, трактористаша вежарашта СалтиресгІар, шоферашта В. Коналешей, В. Свечкарева кхьйараша. Керда буровой хьалхь ина лерхІ вышкаш хьалхьераше механизатораша хоржамаш хулча деношка.

А. ТИЩЕНКО,
тха штата воаца корр.

Украина Іилма - тохкама флота флагман «Академик Вернадский» яха керда экспедиционни кема — из гІара бІарча институт. Цу тІа долла хІама гершадьад. Экспедици хьийжхьаш йолча данненша сиха гІа тайпара обработка ера Іилман центре — УССР Іилмий Академе Форяа гидрофизически институте (г. Севастополь) хІаахьийтарах. Цунна новкъостал ду телетайпни буизамо, «Минск-22» яха электронно-вычислительни машина а йолаш йолча электронно - вычислительни центро (шоаш сурта тІа бІаргагур цуи интерьера фрагмент а), Іилман кема 20 лаборатора чу оттаьча эттара кердагІча бусталийн аналитически аппаратуро.

Ю. Королева сурт.
ТАСС фотохроника.

цаІ а бІарча а хилар доххие гІерташ.

Масала, «аьрдахьара» оппортунисташ, Мао Цзэдучи пук группеш, гІерт ленинизм маоизмаца, национализмаца, великодержавни шовинизмаца хувца. Млоизм дІаккхайкаю марксистско-ленински уйлане эттара тІех карагІдаьнна хІама да, яхаш. Цунах пайда эа дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама барт егІабара, социалистически содружества цхьоагІо йохаара, дунен революционни боламе Мао группо гегемонистически де гІертараш могадара.

Буржуазе теоретикехи аьттехьарча оппортунистехи яьлча цар дукха еза ирен я Ленин Маркса, ленинизм марксизмага духхьаьуттар. Из шоаш деш цар йоах, духхагІча даькъе аграрни болча мехка яьхинна ленинизм индустриальни дегІадаьккача меккашта мегаш яц. Масала, америкахо А. Беркен французер Ж. Фурастьеса йоах доахьех формашка, производственни отношенешка йола революци а йоацаш, технологера революци я малхбузера социальни революци. Цуа совгІа, Советски Союзе социалистически революци хилар, социализм котьлар цІаьхха хинна хІама да, фуд ца ховр да, историе тамаш е, марксизмо яхачоа духхьала хІана дац аьнна хІама да, йоах цар.

Из деррига а ду болхлой класс, къахьегамхой ниэ болче теоретически герах баха, духхача наха юкъе вллаеш боарнле, вай Іилма-технически замах революци хургдоацар да, царна керттера дар капиталистически общества «дІаккхетар» социалистически кхоане дега ца лу мере да ала гІерташ. Из цу ленинизм социализма йиллара, советски омйт интернациональни доархІам болаш яа ала, цаІ бола марксистско-ленински хьехам регионални къамани квартирашка дІа-юха бекъа, буржуазена, цунна лоІаме а лоІаме боаиш а гІо дерашта долча дьашта из бохабе.

Ленинизмана духхьала бараша лунтараш вІалла вІаштІехьа ца хиларн цунна Іоттараш еп бола чулоацамн дика гуш ба Массачена а кош да Маркси Энгельси шоай хьехин духхьала дегІакача капиталистически малхбузенна бийсе ца Іийна хилар. Общественни система хилларах тарра капиталистически Іилма [illegible] дьй цар. къаьсттача цхьан мехка из «тІа а ца чІоагІъеш». Царна дагадаьлад дерригача дунен болхлой класса, къахьегамхой вахар, цу хьакъе Россе тІеххьарча аргІана а хиннаш.

ШоалагІа - дале, бение а эттара чІоагІагІа дегІабена капиталистически мехк боацича Россе аламешта Ленин, ленинизм делар цІаьхха хинна хІама, историева фуд хоаш доаца хІама а доаштош, исторически хиланза даргдолаш хинна хІама да. Капитализма вІашдухьалеваш из империалистически латІа тІаьннача хана социалистически революци аьта практика декхар дає дІаиттадеш, хало тІагІертта дІадехар хулийташ иръелар. Эттара хьалха из хилар капитализма еза шод, вІашдухьалеваш Іайна юртт йолла, цудухьа цун эттара мегІагІа йола моттиг хиннача Россе.

Ленинизм интернациональни хьехам ба. Ленина сийле российски вахар дегІаахара диалектика гучаьккхарах хинна ца Іеш, цо, кхыча цхьанне а ца яьккхача тайпаца, вай чІоагІа дегІайоагІача динамични заманаь дерригга адамаш дегІаахара тенденеш хьагучаккхарах датт. Цо кхетадаьд историех фу эш, из мича доде, юххера а из мича кхоачаргда, цунна къаьта гуш хиннад социализм империализма метта дІаоттаргхилар. «ХІаьта социализм, — яхаш оадаьа Ленина, — вай ханача капитализма лерригача корашка гІолла вайга хьеж, социализм юкъарчан доацешь, практически, цу эттара кердагІча капитализма дарда гІа вІахьахашка боаккха тІа шийх хулача хІара доканахача гІулакха тІехь дьагучаьош» (т. 34, оагІ. 193).

Ленинеи Маркси аленинтеш гІулакхаштеш юкъера органически бувзам, кІоаргта преемственность хилар гуча гуш да. Шой бахьан доаш дац боаьонца болча коммунисташа шоайх марксисташ - ленинцаш, хІаьта шоай мировоззрени марксизм - ленинизм а оалащ хилар.

Ленини Іилма-технически революции

Вай заман бахьхалоних цаІ а социальни отношенеш йоаар. адамаш капитализмагара социализмага доълар Іилманеи техникашеи карагІдаьнача Іалаьмате доккхийча хІамашца — атомни энерги тучаккхарцеи цунах пайда эцарцеи, Іилма, къаьстта аьнча хими, шерра производствана юкъе дахьарца, автоматика, электроника, рачетни техника, и. кхьдараш дегІакадица юкъаенна йола вай ханара Іилма - технически революци дьржача сьыданга хулаш хилар.

Ленинизм, «дІадоаккхараш» гІерт Ленин тІехьабисача мехка а аьлдаь Іилма - технически прогресса проблемашта гьил з хиндаь ала. Цхьабакъда дика хоаш да, хІанзарча Іилма - технически революционе юкъ а хинна дІаоттача естествознанеча юкъе эттара кердагІа хиннача революцепа эттара хьалха Ленина кІоаргга теоретически анализ яр. «Материализми эмпириокритицизм» яхача ший гениальни философски книжка тІа цо хьагучадаьккхар хІанзарча естествознане диалектико — материалистически са, дукха шераш хьалха цу болама магистральни наькъаш кьоаста а дир. «Электрон я, атом санна айза кхоачалургйоацаш я, Іалам бух боацаш да», — яхад Ленина, естествено - Іилмани караглдаьнараш вІашагІа а теха, цунца таханара Іилма дегІадахара программе а отташ.

Іилма - технически революцех социальни хьохинарий эттара хьалха лоархІам баьр Ленин вар, адамий социальни яр меттел, Іилма - технически прогресс а тІа-тІа дукхагІа кхаьувза тормоз хинна дІаатта капитализм исторически вІаштІехьа ца хилара дош къаьстта чІоагІа яра цу революце оттадар дІахьехар.

ХІанзарча Іилман техникан аламашта хьалхашка хьайийллай Іалаьмате йоккхий, цІенкха а бІарга ца дика торонаш перспективаш. Цар йиш хулийт Іалаьмате дукха, материальни духовни рушаьш хьаде, наькха къахьегам, цар вахар, быт аттача яхха. хоэье, Іилаш эргадахха, саги физически интеллектуальни низ Іалаьмате чІоагІа дегІабоалаб. Вселенне бух боаца ареная капиталистически эрзае. Цхьабакъда капитализмо новкъарле ю цу торонех пайда эцара. «Миччахьа хьо хьежача, — яхад Ленина, — гІа из баьккхача гургга хьона чеика дакка адамашта къбастала могаргдола декхараш. Капитализмо новкъарле ю иза. Рузъкхан гувнаш Іоадьа но — цу рузъкхан лаьш баьб нахах. Цо къоастталла техника эттара чоалхаергІа доала дешаш — миллионаш бола баха нах къем бахьан хилар бІахьан долаш. бе болккал мара боаца миллионашта шераш Іоадаль, ціаярмата хиларах вахар технически тоадайта кьадаеб» (т. 24, оагІ. 17).

Вахаро бакьдир капиталистически обществера Іилман техникан прогресс «хьоцар хьаІуздара искусство», аьнна Ленина белгалдаьккхар. Іилманеи техниканеи эттара кердагІа карагІдаьнарех пайда эцаш, капитализмо болхлойн интеллигенцин къахьегама тІа-тІа дукхагІа интенсификаци ю. Къахьегамхошта эксплуатаци яра норма дІадахача бІаьшерашна юкъа 300-за дукхагІа я. Къахьегама сферера араккхус Іалаьмате дукха болхлойн гІулакхера наха. Масала, 1963 шера США кхо миллион совгІа «технологически бе болх боаца саг» вар, вешта аьлча автоматизаци механизаци производствера аракхьйса вах. Іалаьмате дукхача Іилмахой яц, Іилма - технически прогресса результаташ. дикхача даьхе империалистически агресса гІулакхашта болча пайдана дІайохийт.

Социализма хьалхашка Іилма, Іилма-технически революци дегІаахара кхьйдола дагайттарш, кхийола верспективаш хьахул. Мо куллш дьоагІа материальни духовни хьишташ кхоачашдара йола производство, деррига общественни вахар планах вІаштІехьдаккхар могаду социализмо. цунухьа мо даргІато лу Іилма - технически революци дегІайоалиярь Іилманеи техниканеи карагІдаьннараш кхо болча пайдашта дІадолл, царна долча зеина а доаш. Духхьал социализмо мара торо дуургьяц беррига къахьегамхой вахар аттача даккха, вахар тоаде торо хийтара бокъонца производство, хІанзарча Іилманеи техниканеи карагІдаьннарашт шерра дІакхоччийта а уж шерча карахерзаде а.

Советий Іалаьла эттара хьалхарча шерашка Іалаьмате дика гуш хьхад Ленина вай заман Іилмани техникаш социализмаеи капитализмаеи юкъера къовсан а цхь а Іалаьмате сихьевна моттиг хургья... «Іалаьмате йоккха техника, организованность, дисциплине, дикагІа йола машинаш ар котаргъа», — яхад цо (т. 30, оагІ. 116).

Ленина дІадийхах «деррига Іилма, техника, ерригга знанеш хьаьдар», уж ма хилча коммунизм хьалхе йиш йоаца лийэхІад цо.

Ленина васкетан кхоачам а дош, вай шерте хьадакга йоаккаш вай Іилман техникан дегІайоалдара, Марксе [illegible] дий КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева белгалдаьккха ма хиддара. Іилманеи техниканеи карагІдаьннараш производствана шерра юкъедахийтар вай шерте «керттера экономически декхар хинна ца Іеш, чоархІамера политически декхар а да». ХІанзарча этапе Іилма - технически прогресси дешаш, духхьала дІаяла магаргва, керттера лоархІам болаш да.

Ленина, кхьаьнж а ца кхетадеча тайпара, геттара дика кхетадан хилла Іилма - технически революце обществени вахара массе а агІонна Іалаьмате йоккха ьликс еш хилар. Цунна гуш хиннад Іилма социальни организоне массе а моттиге хьалча даьлча хІара дехийта дега доала гІулакх а хинна, шой вахара дІакъоастане йиш йоаца кхьа а хиша дІаоттаргхилар. Керда халкъа интеллигенци Іалаьмате чІоагІа легІайоагІдага, обществе вахарера цуи лоархІам даххлуга законах доагІа хІана а лераІаш. Из белгалдаьхал, цу гІулакхо болхлой класса исторически лоархІам лоабе йиш ца хилар.

ХІаьта марксизмана - ленинизмана духхьалбараш гІерт Іилман технико прогресса болхлой класс социальни дегІаахара «керттера низ хилара йола Маркси Ленини идеяш йоахаю ала. Цар дІакхайкадуу Іилма-технически революци интеллигенци исторически прогресса керте оттаем хиларах из ніея хІама ца йишаш утопи я, яхаш. Цунах язду, масала, болхлой класс «абстракци» а аьнна дІаккхайкаьча Малтбузен Германе социолога Р. Дарендорфа. болхлой класс капиталистически системах «дІаккхеташ» я яхача воаш волча «кердача аьрдехьарча» лидера Г. Маркузе, миитта дешш ва из, хІаьта историе авангарде уоттаду технократаш — Іилмахой, инженераш, менеджераш. Боккъалдар аьлча, Іилма-технически революци шерлуш хиларца интеллигенцин дукхагІа хуле а, цуи лоархІам лакхлой а, хІанзарча заман беррига къахьегамхой шийна гоахьа кхота а бахь уж империализм йохаеча царна хьалха яла а социализм коммунизм хьаьлхьеча царна керте отта а могаргдола керттера революционни низ болаш ю болхлой класс.

Шеко яц хІанзарча хьалашка социалистически общество болхлой класс кІоарга хувцалуш хиларах. Из духхагІа хул, хувцалу цун структура. Болхлой къахьегам интеллектуальни чулоацамех хьалду, хІаьта беррига цуи культурно - технически боарамах уж интеллигенце боарама гаргга боль. Цул совгІа интеллигенташа тІетІа дукхагІа юкъарчал доацаш дакъа лоац производствана юкъе, болхлой кугІараш советах, производственни къахьегаме цхьан дакъа лацарца цунна гаргга йоагІа. Интеллигенци болхлой классал лахье оттарах аьлча, из марксизмана - ленинизмана духхьалберашна дагІалаьча хІама мара дац. Болхлойн интеллигентийн айхха цхьоагІо хилара, Іилма, техника, къахьегама бувзам хилара тІехьа къовсам а лоаттабеш, Ленина яздар: «Іилма, пролетариата, техника союз лий кхоагІонна дуьхьа цхьаккха а низ лоатталургйоац» (т. 40, оагІ. 189).

ХІанзарча заман керттера революционни низ — Іилманеи техниканеи керда карагІдьннарашца кийчденна болхлой класса, интеллигенцеца, берригача къахьегамхошца айхха бувзам а болаш, декхарийла. Ца адамашт капитализмагара социализмага доъларг чаккхдаккхь. Иштта я вай ленинизма — вай заман марксизмо гениальни вывод:

Маркса хьехам массанея чІоагІагІа ба, хІана аьнча из нийсабола, яхаш оадаьа шийх хана Ленина. Уж дешаш лизза лоагІаш ха Ленина хьехамах, деррига тьенйича марксизмах - ленинизмах. ІІаьхийта исторически опытах коммунисташ тийшаб ленинизм дуне революционно новкъа эргадаккхаш, социализма коммунизма хьалъяра наькъаш хьахкхаш дола нийса гаьлба хиларах. Сийлахь-воккхача Ленина йовзаш тІехь гІулакхашкех кородоагІа царна вай заман эттара нрагІа долча, эттара чоалхаергІа долча хаггараш долл шоп. Ленинизм вай шерте политика тешаме теоретически лард я, из Іилманца из йоагІара хилар вахаро дІадехараша ма аххара хилар Советски социалистически пачхьалкхо ах бІаь шу совгІа йолча хана яхаш хиларна хІанзара истори дегІаахара берригача наькъаца бакъдеш да.

Мах баь вергаоаца ленински тІехьале боча лора а ец. вай шерте, дунен марксистско - ленински партешна творчески дегІайоалаю ленинизм. Кхыча тайпара хила йиш а яц: вахаро, истори дегІаахаро хьалхашка йоах тІаьха ца тетташ, теоретически а практически а къовстае еза кердакерда проблемаш. Уж проблемаш къаьстта дукха я социализма коммунизма хьалъяр санна долча кердача а чоалхаеча а гІулакха тІехь. Ленинизм творчески дегІайоаларо дІадех вай дегІаахара къоастадахае долча дешаех, халонех, вІашдухьалнех пайда эцаш гІертача буржуазни идеологенеи оппортунизманеи машар хургбоаца къовсам лоаттабар.

Творческа характерах, практикаца хадаргбоаца бувзам хиларах дегІа марксизм - ленинизм даиман къона хилара, из вахара геттара дика мегаш хилара, цун низа хьаст.

В. АФАНАСЬЕВ.

ДРАМАТУРГЕХ ДОЛА ДОШ

Нохч-ГІалгІай писателий VI съезда накъадолхаш

Дукха бІаьшерени хьалхагІа денз юртанхa, деламн дахьІенашка халкъа музыканташа, илли оаларашa, сказителаша шоай иллеш ашараш оІашагІйийхьай. Царна дийцад лочкъаь Іаьдало, моттигерча хьал дараша, дино тоІадь доаллача халкъа ираз доала вахар. Къаман искусство цу ханашка гІайгІайн балайн искусство яр, цхьабакъда, цунцара массаза а холуш яр оптимистически уйла—дикача хховенах бола халкъа тешам. Из кхоане хьатІаера Сийлахь - йоккха Октябрьски революци котъяларца цхьана. Советски хана кердачё чулоацамца йІаьхий хилар Нохч-ГІалгІай искусствон литературен, хаддалза оргаволаш товенный, Нохч - ГІалгІай театр дегІадаларца цхьана дегІаиххай къаман драматурги а.

Нохч-ГІалгІай театр дегІадоаладара дукха хІама даьд нохчий драматургена лард еллача С. Бадуева. Цун Іалаьмате дукха пьесаш цІайкха доархІам ца бовш дукха шераш хьаллагІа денз театре уоттальй, хІанз а утташ.

Дикка толамаш даьхад вай драматурге укх тІеххьарча дих шера.

Писателий пхелагІа съезд хиначул тІеххьагІа вай республика драматургаша язьдай: И. Базоркина «Безама наькъаш», С. Чахкиевен Г. Гусаковен «Къонгаш дача хана», И. Музаева «Гензий да», «Хилакза даргдоацар», С. Арсанова романа цІи а йолаш цу тІара оттаь С. Арсаноеви М. Гешвевеи «ДоаттагІал довзача хана», С. Бадуева дуъцара цІи а йолаш, цу тІара оттаь «Бешто» аха инсценировка, А. Хамидова «Бож-Іаьла», «ДергІбоацараш» яхараш санна йолеи кхыйолеи пьесаш. Царех дуккагІъараш Х. Нурадилова цІерагІча Нохч - ГІалгІай драматически театрен М. Ю. Лермонтова цІерагІча республикански эрсий драматически театрен уттальй.

Республикански тенний театре оттаьй вай драматургаша язьь пьесаш, масала, У. ГІайсултанова «Лаьчаш», «Вияхд вола къонах», «Дешо бІар», А. Даклаева «Майра кхоь» яхараш.

Телевиденена лаьрхІа язьдай А. Мальсагова «Ревкома цІерагІа», Т. Кодоевай «Валаран хазатІа», У. Гайсултанова «Ленинга дахьийта письмо», В. Ксеидаевай «ПаргІатен мурд», «Вокке къонгаш» яхача А. Бокова романах А. Костоева язь «Сомакалар» аха инсценировка, А. Дакаева «Доамашка деле дош» аха а кхыйола а пьесаш.

Йицъалийтаац художественни театрални самодеятельность а. Самодеятельни кружокашка уттаяра халкъа творчества Шеп репертуарни листова тІа нелатоха аралькай С. Чахкиева «Фу ергла вoІо», Е. Ксеидаевай «Сай ираз цунга кхачар дезаш сона», А. Дакаева «Дика доттагІа», «Х. Берсанова «Шейх Іаббас», кхыараш санна йола пьесаш.

Пул соигІа цу юкъа язьдай М. Ошаева «ШоллагІа ткалгІа», М. Мусаева «Безамо чІир лехар», У. Ахматова «Хилапза ца волаш хинна шейх» яхараш санна йола пьесаш. Бакъда, къамин театра хетачох, уж пьесаш тоне езаш я.

ХІанз «Со цхьаь хургвац» яхача пьесах лаьца А. Мальсагова, «Мехкдаьттахей» яхача пьесах лаьца И. Музаевца, «Шиъ цхьана а цхьаьца моттиге а» яхача пьесах лаьца С. Чахкиевца болх беш за эрсий драматически театр.

Сона хетачох, театрашен автораш цхьана болх баре торо лургьа уж пьесаш дикача идейно-художественни боарамга кховчае.

Укх тІеххьарча дих шера вай профессиональни театраша, телевидене, театральни самодеятельносто оттаьи гойтаи пьесаш дикахи Іадатехи юкедипсаранта, Іовдален бІехеи мел йолча хІамашта духьалтерзаль, советски сагеи кхуьи йоагІача тІехьени сийлен декхареи хьакъехьа, юртарча къахьегамхоех лаьца яр. Цхьайолча пьесаша дувцар Нохч - ГІалгІай халкъо, сийлахь-доккхача эрсий халкъина цхьана, революци йоаккхаш, Нохч - ГІалгІай цу Советски Іаьдал оттадеза лоаттабаьча къовсамах. Сийлахь - йоккха Дай-мехка тІом болча хана вай халкъаша фашизмава духьала лоаттабаьча къовсамах, дехаргдоацача советски наьха къонахчалах, тайп - тайпарча халкъий доттагІалах.

Дакке аз мел йийна пьесаш тайп - тайпара я хаправика, темамца дийлача хинна ца Іеш, шоай идейно - художественни дикилга дилача а.

Бакъдар аьлча, нохч - гІалгІай литература юкъерча кердача беркатеча эзаю дикача оагІорахьара повкъостал дора дукхача кердача пьесай чулоацамен художественни дикаленн. Цхьабакъда хІанз а кІезига язьь бедкха идейно - художественни чулоацам бола пьесаш. Берка хІамаш хІанз а кІезига гучадаьлах дика проблемаш оттаярга, самалаш хьахьекхарга, кхыметтел керда сюжеташ лахарга дилача а.

Цхьаболча литературашта хет, хІанз хьаллярча плане морально - этически проблематика драматурги хила еза аьнна.

Бакъдар аьлча, вай коммунистически самалаш хьахулаш йоагІача хана, къаьстта доккха общественни маІан долаш я морально - этически проблемаш. Уж проблемаш къьлтача идейни гражданскии позицешкара къестеш болча драматургаша деш дола гІулакх доккха, доархІаме, дилале хьаллаца доагІаш да.

Цхьабакъда цунца цхьана керттера уйла тІахийтанза доргдац вай доккха общественни маІан долаш йола воай турпал ха, малачош, событеш пьесашка хьахьокхара. Вайна эз шера сахокха, халкъа вахара юкъера хьайна турпалаш а белаш йола пьесаш, политически доархІами страстности йолаш, къаьста публицистичность йолаш, вай идеяш, вай идеалаш бахьан долаш хьинаре къовсам доттабеш йола пьесаш, советски наха интернациональни гІулакхаш хьехаш вай мехка халкъий доттагІал чІоагІдеш йола пьесаш, вай халкъа дІаяхача турпал ханах йола пьесаш, шоай ираца националхиниа, дика духьала, вай идейни моастагІашта духьала ерзаль йола пьесаш. ХІанз, къахьегам наьха общественни бустам а хинна дІантача хана, вайна геттара чІоагІа эш турпал коммунистически къахьегамах хьакъехьарча темах йола пьесаш.

Цу темай дешаш къестадеча хана вІалла ца йиш йолаш яц хаоне, тардь леладу хІамаш, ремесленничество, тІагІаллара доархІаме хетийтарца чакхвала гІертала.

Массе хана литература дегІаллара юкъмоттигера дош хиннад цун турпалах дола дош. Наьха кхелаши событеши кхетаелга тІагІоллара хилар, философски кІоаргал кхоачамболаш ца хилар, вай хаварча сага самалаш шоаш на ярра йоккхе хьааиеи ца хар — хетаргахьа, из я таханарча вай драматурге эгара мелагІа йола оагІув. Из бахьан долаш вай дукхача хІанзарча пьесай турпалаш кьыта йола цхеал леларш а доархІам вай хагиркой сакхетан чу бушан. Халахетам ба, дукхача вай пьесай персонажаш советски сагах дакха хьаь долаш дола дика гІулакхаш доахкаш ца хилар.

Вай драматурги товара, цун тематически [illegible] новкъостал де деза вай критикаша.

Бритик драматурга доттагІа цунца дагавоалаш, цхьабакъда, пьесаш тІагІаллара сурт уттадеш чулоацам эсала болаш хиларца принципиальни позицешкара къовсам лоаттабеш хила [illegible].

Драматурги толаме дегІаухалга вай драматургий таланта, знаней, говзала боарамах тийша да. Цулуха вай драматургаша, къаьстта а дІаболалуш бараша, чІоагІъе еза драматурге театра специфика Іоаиара беш бола аргІанна вай театраша, телевидене, халкъа творчества Шеко дийна творчески бувзам тасса, айха духовни контакт оттае еза вай республика драматургашца.

Юкъ-юкъе драматургашта семинараш е еза консультаци ара Москвера опытни квалифицированни специалисташ а бехаш.

Юбилея деза ди хьатІаеттам — В. И. Ленин вьвча дийнахь денз 100 шу дузам, цу сийлахь-доккхача денна хетае метаргІолаш йола керда произвеленеш кийчъеш ба вай республикера писателаш. Парте хІара денна шоай еха йоакхене деташ уроатталаь болча Нохч - ГІалгІайчен писателаша шоай деррига ницкъ дІалургда КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхочашъяра.

[illegible], писатель.

Дина нъакъег ГАРО заводе слесараша - новоннавальцаша Мадаев Сендаи Чирчевен Петрен. 40 тоон дезаи дола дикратна гульей ба уж. Нагахьа бутт дІабодеш шай задени тІехкхачаш ца еш. Баьхе дов лакха а йолаш плани 110—118 процент кховчашъеш хьабогІа слесараш февраль бетта а.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) слесараш С. Мадаев П. Чирчевени демират гульем ба.

Д. Васильева сурт.

Юртара библиотекарь

Дика йовз Гудермесски районa «Комсомальское» яхача юртара библиотекарь Арсабиева Валентина юртхошта. Безамца тІаоц цо книжкаш, журналаш, газеташ деша баьхкараш. Дукха хул Валентина хьайбаш лeладераш а кхаш леладераш а болча. Къахьегамхошта вай мехкара я, доазол дехьара а кердадараш дувц цо уж бахача моттиге, ферме дІа я язе. Журналаш тІара а газеташ тІара а сакъердаме статьяш еш.

Хоза я библиотеке хІана. Дешарашта эзаш дола литература аттагІа кораларгІертолаш нугІарех хьалъоттадаьй деррига книжкаш. Хоржаний кампани дІайолалуш а «Харжархочун уголок» хьайийлдай Валентинас шай библиотеке. Тайп-тайпара брошюраш, журналаш, харжархочун бокъонаш йолча книжкаш да укказа наха массела а дашa йиш йолаш, Н. К. Крупская 100 шу дизара з, кхыйолча событешта хетаь а стендаш я.

Сакъердаме ха дІахьа йиш йолаш ба юртхой шоай библиотеке. Из кхитта хилийтара бокхха низ тІабахийтаб Арсабиева Валентинас.

Д. ИДРИСОВ.

АГИТПОЕЗД БОЛХ БЕШ Я

Доккха дакъа лоац хоржамашта кийчо ечa Надтеречни районa культпросветучреждененша. Клубай, библиотекай общественни активаша, агитаторaша дІабовлийт наха депутаталла харжа лаьрхІа кандидаташ, социалистически демократех, советски паччахьалкхен, чурча а арахьарча а политиках беседаш ю. Районин культура отдело вІаштІехьаьккха агитпоезд а болх беш. Цунца я райПО автолавка, райбольница «Скори помощь», культура Шен агитбригада, «Знание» общества районин отделенера лектораш.

Цул соигІа 5 агитационно художественни бригада а районе болх беш. Уж я Надтеречни, Знаменски, Братски культура Шеношка, Гвардейски, Новогорски юртахарча клубашка, 12—13 концерт хьекхад хоржаний кампани йолаелча дена цу коллективаша района къахьегамхошта.

Культура Шеношка, клубашка, библиотекашка тайп-тайпара сайренаш чакхйоах. Кхест-кхесть вІашагІ тталу цу сайренашка нагий наха йоккдагІча воххала викалаш, тІеме ветеранаш ъскаре гІулакх де кийчлуш бараш.

Белгалдакхa дезe районе клубашки библиотекашкен харжархошa пайда эцаргІолаш хоза кийчъьа гойтара агитаци вІаштІехьъьккха хилар. Массашка а справкаи истолаш да. Шоашта эшaш дола жоп уккхаара корадоагІа харжархошта.

А. ГАДАЕВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоален Грозни хуандлуш моргаш а йолаш, доллана йоачан а йоалаш да хургьа. [illegible] деланъийга кхачна цхьаццайолча моттигашка хехх чаллаьерза. [illegible] дукха ца бухалургьа. Мух лостанаш хувчаш хьекхарга лаьтІо. гІаьххьaча боарамга кхочаш. Бийсане фогаре температура республике гІачла 5—10, Грозне 6—10 градус. Дийнахь республике гІалла 0 градусагара 5 градусага. Грозне 0 градусагара 2 градусага кхачалш шелал йолаш хургьа.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ФРАНЦЕИ НАТО-и

ПАРИЖ. 25 февраль. ТАСС корреспондента А. Красикова хьакойт:

«Атлантизма» проблема чІоагІагІа йин парижски кхыдолча Малхбузен Европан газетий оагІонаш тІа. Цхьболча комментатораша юха а уттаду французски правительства къилбаседаатлантически союза (НАТО) организацена долча гІулакхах дола дош Парижа дипломатически наха цунца дувзаленна белгалдоаккхе Франце официальни позици НАТО-х долча деша хьакъехьа укх тІеххьарча хана цхьанихха а хувцамаш хиннодац, аьнна.

Французски позици хувцаргІалярах дола хабараш аргдоах из хувцар дезаш болча нахе. Масела, «Нувель атлантик» яхача натовски бюллетена йоах, къаьста долча французски гІоаэраша хетачох, «кІезаярча дьалашка Франценa могаргдац из йоагІара шай оборона вІаштІехьаьккха НАТО-ца айхха гІулакхаш ца лелачa».

Париже дикка дагайоагІа дІабахача бетта Лондоне заседани еш хинна малхбузенъевропейски союза ассамблея тІема комиссе хинна гІар. Комиссе членаша тІаяйцар «НАТО тІема организацена юкъера хьаларех ше кхача решенега юхахьажаря мешара ккерам тІаэтта моттиг кхйсъолча шийтІема объекташа ялoрах хьалда дола хьалеш къоастакара Франценара тІагІертта хьалехаш йола» резолюци. Ишта йола резолюци тІаэцаро дипломатически гІар айийр. Даьшхача гучадаьлар, заседане хинача французски депутатеша — правительстве дукхагІбарий викалеша — лакхехьа йайца фраэш проекта юкъера дІаяха аьнна предложени еина хилар. Комиссе председатела английски парламента членa консерватора С. Дигбе тешама дош а денна еррига хьайцача резолюцена голосовани йир цар. Бакъда, тІехьагІа гучадаьлар «гІалат а дальна», английски парламентаре резолюцие текста тІара геттара кхыйола моттигаш дІайоакр, НАТО-на юхаюкъехара Франци «тІахьехa» моттиг йита а йита.

Цу инцидента я, малхбузенъевропейски союза чухьарче кризисе тІеххьарча гІулакхаша, къаьстта Францией Англией юкъе керда оттача вІашдухьаленaша, хьакъекхар, ше чердача новкъаара цхьa чуйоагІаргйолча Франци ца оттайча «атланташ» гера Іодиле дага ца хилар. Цхьабакъде шоай дагардар кхоачашдулаш царна.

НАТО яхача вІашагІкхийттача тІема организацена юкъе дакъа лоацаш яц Франци 1966 шера 1 июле денз. ДІаяхача турахьа шийтІема низий министра дешешца цо чІоагІдир цу организацена юха юкъеяха лерхІаш ше ца хилар. Бакъда, цу хана Франце цІаккха а йитац союза политически органаш, цу деррига уйла йича, укх гаргарча хана йита даза йолаш а яц. Къилбаседаатлантически блока перспективах долча дешa хьакъехьа Францией цун союзникаштеи юкъе барт ца тардоагІа, къаьстта аьлча, къилбаседаатлантически союзах договор лелара ханах долча дешах.

Тайп-тайпара леладу Франци цун партнерашeн Европе коллективни кхерамзален проблемашцара гІулакхаш. США-хи цун политикана тІехьa латтача мехкеи эрташ Франце лерхІ Малхбузен вІара мехко дукен халкъанта юкъера кхохкам мелбера гІулакха юкъе ше ший лоІаме доле дакъа лаца дезаш.

Франце арахьара политика из кинь. къаьстта аьлча, гуш бе Іилма-технически экономически вІаши гІулакхаш. леладара кидданза йолча нийача советско-французски комиссе аргІанера, кхоаллагІа сесси Париже еш хилариа. Дукха ха йолаш журналисташца вІашагІкхийттача М. Дебре аьлар, укх шера гурахьа, нийна советско-французски комисси шийъ йалагІча сесси гулъелча Москве Советски Союза викалашца переговораш дІахо яхьа лерхІаш ва ше.

Доазол дехьара

Р. НИКСОНА ДАЬ КЪАМАЬЛ

БРЮССЕЛЬ. 26 февраль. (ТАСС). Малхбузен Европа мехкашка го болайца болча США президента Р. Никсона Брюсселерча НАТО штаб-квартире сенхи къамаьл дир.

Ше даьча къамаьла керттера дакъа цо хетадир тхьо шу хьалха «шийла тІом» чІоагІа хьайнача лана хьаь из тІема блок хеттара. Бакъдолча духьала а долаш, Никсона йоаккр «НАТО хьакийнай Советски Союза оагІонтатера кхерам хилар бахьан долаш».

Цунна цхьана президента аьлар, хІанз чІоагІа цхьана дергдаа доархІамерча дукхача дешашка, ВІашагІкхийтта Штаташ «самoанилаза из процесс е а йолаенай». «Аз хьалхxe в вайнах — белгалдаьккхар цо, — вІашин духьал къовсам лоаттабара хана чура арадоадаш а переговорий зама чу кхочаш а латт вай. Шийх хиннахьа а йоатІаш йола кийчо йича а дукхача дешей хьакъехьа Советски Союзаца переговораш е доалургда вай».

Ше къамаьл даь чакхволаш, Никсона шин дагара воапаи аьлар укх шера апрель бетта оттадаь ха йисте йоала 20 шера НАТО-х дола договор дІаьдара тІехьа ше хиларах. «Хувцалуча хьалашка чхежа» НАТО нийсъяра гІо дара тІахьийхар цо.

ВАНЬЕ В. РОШЕ ДАЬ КЪАМАЬЛ

ПАРИЖ, 25 февраль. (ТАСС). «Франце хьоаттаи дагт атомни героцa кийчдоара къеъ тІа ха эщарах, ядерн гера дІа ца доаржадарах дола Договоре пуаг кхарах, Малхболе а Малхбузе а деррагача мехкашка доттагІлен гІулакхаш леладарах» — аьлар ФКП Генеральни секретарь Вальдек Роше, городе Бенье къамаьл деш.

Дуккa хамсьанта юкъерча коммунистически болама проблемашца, ФКП Генеральни секретара белгалдаьккхар, «аьттехьарча а аьрдехьарча а ревизионисташа тайпа демократически централизма духьала атака еш хилар. Цар йоттараш ца карта еца чІоагІа организаци йолаш хилара, царна дукхар из фракцешта, тенденцешта, группашта еньаш иттеш дакъа дІадоаладь хилар». «1968 шера шай мугІарешка 55000 керда член хоэкйийнача вай парте шай мугІарий кхоаттІо дІахо а чІоагІъергья» — аьнна белгалдаьккхар Вальдек Роше.

ООН-а РЕШЕНЕШ ТЕРКАЛ А ЦА ЕШ

КАИР, 25 февраль. (ТАСС). Сонкан йуура израильски военно [illegible] а бохайр Іарбий мехкашцара тІом сонабарах йола согласиеш. Истребительаша лерина а бола израильски бомбардировщикаш бомбаш етта гІийртар сирийски территоре чурча гражданскги объекташта.

МЕН яхача агентства корреспондента Дамаскера хьахойтачох сирийски эскара викало хоам бир, САР зенитни артиллерия ВВС самолеташа духьалъьхар хьачунийчача моастагІчун самолеташта. Шин сахьата бІаьхлуш сигала тІом барех израильски кхо самолет чуйтар. Сирийски эшашна ши истребитель ше хилар. Дамаска дукен халкъанта юкъера аэропорте массе кхыйола аэропорташе самолетеш дІа хьа ленаргІолаш дІанхьайнай.

Израиле лелаьду иттан а Гаргарча Малхбоалера хьал дІахо а гуччахьа архира тІабоцаьбаь ба. Бейрутски аэропорта доа даьчча тІехьагІа дІадахача шера 31-ча декабре ООН Кхерамзлен Совето тІайийцар израильски военни леладу провокационни гІулакхаш хардахьа доархІам бола резолюци. Кхерамзлен Совето дІахайтадар «нагахьа санна иштa доли гІулакхаш кхы ахкадойн, совет хьажа еоргха шай решенеш кхочашъера дІахо де дезачунгa», аьнна.

Израиле гучаьха телхабу хьакъале гІулакхаш дара дуйси общественность бахь тІаьхехам.

СУЭЦКИ КАНАЛА ЗОНЕ ГЕРЗ ВІАШКАДЕТТАР

КАИР, 25 февраль. (ТАСС). Израильски военни цІаьхха а бохайр тІом сонабарах ше согласиеш.

Укказа арабийкхaча ОАР тІема шийна командовние коммюнике тІа йоах, сонхан моттигерча халах 19 сахьати 30 минути хьача израильски подразделенешa пулеметашца тІом бир ОАР эскара позицешта Суэц яхача городa къилбаседерча районе. Юха духьала тІом баьча ОАР эскаро израильски оагІонгахьара бу тІом сонабайтар. Египетски оагІонна зе хиннадац, йоах коммюнике тІа.

Океанал дехьара гизг

ЛОНДОН, 25 февраль. (ТАСС). Британски гІайренашка американски капитал кхачарох английски промышленноста керттерча духьаьча доккъошка дола дех дола цун хьал оттарох мІехканта шекдох Англе хІама леладу гІозарш.

Экономически негІаахара къамия совета генеральни директора ФРЭх Кесерчуга Оксфорде ше къамаьл дaш белгалдаьккхар ангалийски экономика керттера довкъон биззача американски тІакъоилла кІалъехар кхерамe хилар. Цо яхачох, къаьстта аьлча, цу гІулакхo технически хьакъехьа Англи США-а тІехьаьоттарга.

Кесерчуда баьча хоинах, Англе болх беш йолча доазол дехьарча компаниена, керттерча даьхе американскачар, Англе промышленни производства 10 процентах экспорта 20 процентах тІехьоахи лоаттабу.

Английски экономисташа дахча доархІамех, дизое с цхьанцa долча дахе США-е дола дех я хІанза 1.000 английски компани. Англерча американски экономически [illegible] темаш дІахо лакхлуш я.

Лондонски кхаргбоазоно дукхаза а белгалдоаккхаш хилара, монополиен американски капиталан чукхачар океана дехьара дай Англе чурча гІулакхашта юкъе лехарна дІахьош да. Американашта карайолча заводашка хаддазо телхаре гІерт английски болхлой законодательствон профсоюзий бокъонаш.

АМЕРИКАНСКИ КЕМАШ—ГРЕЦЕ

АФИНАШ, 26 февраль. (ТАСС). Американски яххлагІча флота дийтта кема, «Форрестол» яха авианосец херте а долаш, Афинашта юххерча Фалирон яхача бухтех Пирей яхача портеи сайцад. ЯххлагІча флота кемаш Стамбуле кхаьчача, цига араш санна йола выступленеш американски кемаш лахкара духьала ергІоацаш дола гІулакхаш деш да гречески Іаьдал. Цхьабакъда гречески общественность духьала я шоай мехка США кемаш хилара. Пирее арадаьлад «Хунтен гІо деш дола янкеш, дІадовла цІагІо!» яха йоалош.

ФРГ. Дортмунде «Демократен гера дІададккхарен тІехьарча» кхеташо собране къамаьл деш ва Юпп Ангенфорт. Вовзаш волча малхбузенгермански коммуниста ФРГ-ера деррига прогрессивни мехкаш тІахьийхар неофашизмгахьара тІа-тІа чІоагІлуш тІабоагІача кхерамна къовсам лоаттабара. ХІанз цу патриоташ антифашисташ, хьалха КПГ-ера лакхтага депутат хиначох тІакхувн да из юха а кабахта воала гІертаи дола бонски Іаьдалаш.

АДН—ТАСС сурт.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО

27 февраль

7.30 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачей программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Серпало» гачта обзор. 8.26 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.43 — «Кхалсаг хьинар дола коммунизм хьаьарно я» (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачей программа. 16.05 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.30 — Юрта болхахо къахьегамхошта дола концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай метала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — «Партийни дешар» аха очерк. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

28 февраль

7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Передачей программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» гойта обзор. 8.26 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — Къона тІехье (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачей программа. 16.05 — «Авангард» аха радиожурнал (эрсий меттала). 16.30 — Доал дара школе (эрсий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Гудермесе медицински болхлой занкха концерт. 17.15 — Иоллинний ленински университет. ШоллагІа болхе Октябрьски революци бахьча (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва. 19.37 — «Вахлой вахар» аха радиогазета (нохчий меттала). 20.00 — Концерт. 20.45 — Москве.

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 февраль

17.55 — Передачей программа. 18.00 — Тхо укхазе цІагІа санна да» (нохчий меттала). 18.23 — Телевизионни кердадераш (гІалгІай, эрсий меттала). 18.45 — Шераш ялах лорае хьайбай ноненолен (нохчий меттала доахкх). 18.55 — Грозне фотоклуб я. 19.05 — Юртболхама знаней школа. Дина фу да наьт хьакъаергхилара дола тешал. 19.40 — Дуней хаамъошта [illegible]. 19.50 — Шоаш. [illegible] 20.00 — Передачей программа. 20.05 — Концерт.

28 февраль

17.55 — Передачей программа. 18.00 — Телевизионни кердадераш (нохчий, эрсий меттала). 18.25 — Вайна гонахьара сакъердаме хар. 18.55 — Хоамаш. 19.00 — Киножурнал. 19.10 — Нохч-ГІалгІай радион телевидени инструментальни ансамбля концерт. 19.30 — Централни телевидени передача. 20.30 — «Вай хавара турпал» аха художественни фильм, «[illegible]» [illegible] фильм. 22.15 — [illegible] концерт. 23.15 — Передачай программа.

НОВКЪОСТИЙ!

Летача приборех пайда эцача хана хатакхабикза даргдац. дІакьайла латта цІиберш заслонка (вьюшка) чІоагІа кхераме хилар.

Пешк йоагаш йолча хана газ миште йоат хьежа, чухьежа бІаьг юкъ-юкъе хьа а беллаш: хьожаш саг а воашаш йоагаш ма йита пешк.

Пешк соа йІоах ца члийтари пешка оагІош чулам куркдолча тайпара ца дехкийтари духьа пешка арахьара оагІув 80 градусал лакхагІа бІоах ма баийта.

Датакхабалаш, йовхалле летаеш йолча газови приборех пайда эцача хана кхоачамален эррига бокъонаш кхоачашъеро чатарех, лелхамех, цІи чарах, отравленех шоаш лорадергабза.

Газ хьаухеш тухе, газопровода тІара араи дІакъовла, 2-4 а 2-12-96 телефон а техе, сов чекка аварийни службе хьеха.

ШагІа фо чукхетийта, гучахьа йоагаш цІи ма хилийта, электроприборех пайда ма эца.

Газови оборудовани талха хуле эксплуатационни механика телефон тоха контрольни журналашка дІаязъехьа телефонашка хьежа.

«Грозоргаз» трест.

ГАЗ ЧУЙИЙЛЛАЧА КВАРТИРАШКА БАХАЧА НАЬХЕИ ЦЕНОЙ УПРАВЛЯЮЩЕЙН ТЕРКАМГА!

Ара йІоахъяла йолалуш хиларца дувзаденна тунгалгашта юхье ша бе тарлу. Цу дана газови приборашкара хьайболача турбаша фо дика хьалъоэргдац.

Хатараш, лелхамаш, отравленеш ца хилийтар, цІераш ца маалийтар духьа йовхалла летача газови приборех газови колонкеи пайда эца доладалале хьалхагІа а цар бодх беча хана а кІур уохача турбашке гІолла фо хьалъоэий хьажа.

Нагахьа санна фо хьалъоаш ца хуле газови приборех пайда эца мегаргбац.

КІур уза турбаш цІенъайтарах тоабйтарах Добровольни пожарни обществера е шоаш дахача моттигерча домоуправленера саг вехалза варгвац.

«Грозгоргаз» трест.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-38-11: белхтокхама секретара—3-34-38; партийни вахарен, культурен, промышленностен отделий—3-42-30; юрта бахачнех лаьмой отделий—3-42-29.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-38-11: ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-29.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект. 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции. 7/84.

СФ05052. Заказ № [illegible]